

DWUTYGODNIK MIEJSKI

KRAKÓW.PL

Nr 1 (356), 15 stycznia 2025

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

Budżet Krakowa 2025

Na co Miasto wyda pieniądze
w tym roku?

Więcej za mniej

Rozmowa z prezydentem Krakowa
Aleksandrem Miszałskim

Media miejskie

Strona internetowa
krakow.pl

Telewizja
internetowa
telewizja.krakow.pl

Dwutygodnik miejski

ok. **180** punktów
dystrybucyjnych

Miasto w liczbach

5

Tyle Pracowni Młodych działa
w Krakowie. Najnowsza została
otwarta przy al. Daszyńskiego 22.

10

Tyle autobusów wodorowych chce
kupić krakowskie MPK.

12,34

Tyle mln zł dotacji z Narodowego
Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej pozyskał
Kraków na badawczy odwiert
geotermalny w Krakowie-Nowej
Hucie.

ponad 30

Tyle mln zł przekaże
Ministerstwo Sportu i Turystyki
na dofinansowanie do budowy
i modernizacji obiektów
sportowych prowadzonych przez
Gminę Miejską Kraków pod
nadzorem Zarządu Infrastruktury
Sportowej w Krakowie.

fol. Bogusław Świerżowski

Plany na nowy rok

Ważne decyzje dotyczące krakowskiego budżetu zapadły pod koniec minionego roku, więc tym tematem rozpoczynamy pierwsze wydanie KRAKOWA.PL w 2025 r. Choć wszyscy podkreślają, że to trudny budżet, można znaleźć w nim wiele pozytywnych akcentów – będą inwestycje bliżej mieszkańców, więcej środków zostanie w tym roku przeznaczonych na zieleń, edukację czy pomoc społeczną. Komentarze krakowskich włodarzy i radnych oraz rozmowę z prezydentem Aleksandrem

Miszalskim o miejskich finansach znajdą Państwo na pierwszych stronach numeru.

Po trudnych tematach przechodzimy do lżejszych. Za kilka dni w naszym województwie startują ferie! Choć listy półkolonijne już dawno są zamknięte, zamieszczamy kilka propozycji spędzenia wolnego czasu w Krakowie dostępnych „last minute”. Tradycyjnie polecamy też listę książek dla dzieci i młodzieży, po które warto sięgnąć w wolnym czasie. A wiemy, że mamy wśród naszych czytelników mole książkowe!

Wiele osób (ja zresztą też!) zaczyna lekturę czasopism od ostatnich stron. Ci z Państwa, którzy już tam zerknęli, na pewno spostrzegli małą zmianę. Od dziś na ostatnich stronach będzie królował krakowski sport! Znajdą tam Państwo informacje o dyscyplinach, które można trenować w Krakowie, rozmowy ze sportowcami i szkoleniowcami, zaproszenia na sportowe wydarzenia. Cykl rozpoczynamy od dyscypliny, którą można uprawiać bez względu na porę roku, bez wielkich nakładów finansowych. Wystarczy stół, rakietka i piłeczka. O jaki sport chodzi? Zapraszam do lektury str. 28–29!

Beata Klejbuk-Goździalska

Konkurs

Na dobre zakończenie pierwszego miesiąca nowego roku proponujemy wyjście do teatru. Groteska wystawi klasyczną historię „Kandyd czyli Optymizm”, a my mamy do zaoferowania zaproszenia na spektakl, który odbędzie się 31 stycznia o godz. 19.00.

Aby wziąć udział w konkursie, należy odpowiedzieć na pytanie: za co tytułowy Kandyd został wygnany z Westfalii?

Odpowiedzi prosimy wysłać do 20 stycznia na adres: redakcja@um.krakow.pl, wraz z informacją: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych na potrzeby konkursu”.

Duo Performance

Monika Biederman-Pers | Piotr Karzelek | Karol Drozd |
Jakub Oczkowski
Carnival Stars | Szkoła Tańca Paja Kraków | Orkiestra pod
kier. Mateusza Dudka
Prowadzenie: Renata Brukiewicz

15 LUTEGO 2025 | 18.00
TAURON ARENA KRAKÓW
MAŁA HALA

REWIA KARNAWAŁOWA

Bilety do nabycia: sklep.arenakrakow.pl oraz w Małej Hali
codziennie w godzinach: 9.00-14.00

ARENA KRAKÓW

SEPTTEL
SYSTEMY ELEKTRONICZNE PRACOTNIE

*Duo
Performance*

Rodzina i Przyjaciele
I ♥

Spis treści

5. W skrócie

FINANSE

- 8. Budżet Krakowa 2025
- 11. Więcej za mniej – rozmowa z prezydentem Krakowa Aleksandrem Miszałskim

ZIMA W MIEŚCIE

- 12. Do muzeum po wiedzę i dobrą zabawę
- 13. Uczucia w roli głównej
- 13. Ferie zimowe w Teatrze Groteska
- 14. Turnieje, wymianki i joga
- 14. Krakowskie tamigłówki
- 15. Ćwiczmy piruety!
- 16. **KRAKÓW.PL dla dzieci**
- 18. Książkowe polecanki dla dzieci i młodzieży

MIASTO

- 19. Co skrywają mury zajezdni?
- 20. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa
- 21. Zdrowym okiem w przyszłość
- 22. Nowe parki w 2025 r.
- 22. Więcej zieleni na Rynku Głównym
- 22. Daj choince drugie życie
- 23. Zagraj z nami
- 23. Rodzinny Kraków

DLA SENIORÓW

- 24. Pomoc dla seniorów

HISTORIA

- 25. Upadek i wzlot krakowskiej szopki – felieton historyczny Michała Koziota
- 26. Kalendarium krakowskie

SPORT

- 27. Nowe otwarcie w krakowskim sporcie – rozmowa z Tomaszem Marcem, dyrektorem Zarządu Infrastruktury Sportowej
- 28. Rywalizacja przy stole
- 29. Pieknielnie szybka gra – rozmowa z tenisistką stołową Jolantą Szatko-Nowak
- 30. Przed nami 12. Bieg Wielkich Serc
- 31. Akcja „Zima”

str. 9

str. 13

str. 14

str. 25

str. 29

Wydawca: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Komunikacji Społecznej, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4
Adres redakcji: pl. Wszystkich Świętych 3-4, pok. 319, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl
Redaktor naczelna: Beata Klejbuk-Goździalska
Zastępca red. naczelnej: Joanna Korta
Sekretarz redakcji: Agata Włodarczyk
Współpracownicy: Michał Koziół, Tadeusz Mordarski, Paweł Waluś, Beata Sabatowicz, Aleksandra Mikolaszek, Iwona Gazda, Jan Machowski
Zdjęcia: Bogusław Świerkowski, Jan Graczyński, Piotr Wojnarowski
Okładka: Patrycja Falińska
Projekt graficzny: Pro Art Studio
Korekta: Aurelia Hołubowska
Skład i łamanie: Pro Art Studio
Druk: Drukarnia Kolumb
Nakład: 30 tys. egz. ISSN 1898-9039

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i wprowadzania zmian do nadesłanych tekstów. Nadesłanie tekstu nie jest równoznaczne z jego opublikowaniem.

Sposób dystrybucji dwutygodnika miejskiego KRAKÓW.PL:

Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórskim 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Dekerta 24, ul. Wielickiej 28a, ul. Sarego 4, w punktach sprzedaży biletów MPK oraz w krakowskich szpitalach, Centrum Handlowym M1, Galerii Bronowice, CH Serenada i siedzibach jednostek miejskich, a także w salonikach prasowych sieci KOLPORTER. W dniu ukazania się numeru, w godzinach porannych, dwutygodnik rozdawany jest na rondach Grunwaldzkim, Mogiłskim, Matecznego, Kocmyrzowskim, na skrzyżowaniach Kobierzyńska / Grota-Roweckiego, Królewska / al. Mickiewicza, al. Słowackiego / Prądnicka oraz pod Teatrem Bagatela i – w godzinach popołudniowych – na pętach: Borek Fatęcki i Krowodrza Górka.

Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się: 5 lutego 2025 r.

Zofia i Jan rządzą w Krakowie!

Zofia wśród dziewczynek i Jan wśród chłopców – znamy najpopularniejsze imiona nadawane w ubiegłym roku nowo narodzonym krakowiankom i krakowianom. O ile wśród imion męskich zmian na najwyższym stopniu podium nie ma, o tyle najpopularniejsze przez ostatnie dwa lata imię żeńskie Hanna spadło na... szóste miejsce.

W ubiegłym roku w Krakowie urodziło się 229 Zofii. W pierwszej dziesiątce kobiecych imion znalazły się: Maja (219), Zuzanna (218), Laura (193), Emilia (191), wspomniana Hanna (178), Oliwia (170), Alicja (157), Julia (148) oraz Maria (148). W 2024 r. przybyło nam też 278 chłopców o imieniu Jan. Nieco rzadziej rodzice nadawali swoim pociechom imiona: Aleksander (262), Antoni (254), Franciszek (237), Jakub (230), Nikodem (227), Adam (202), Leon (197), Ignacy (181), a także Mikołaj (180).

W ubiegłym roku najrzadziej nadawany imionami dla dziewczynek były: Angelina, Salomea, Filomena, Olimpia, Eulalia, Jolanta, Brygida, Dobromiła oraz Bogna, a dla chłopców: Artemiusz, Hugon, Wit, Sam, Konstantyn, Witostaw, Mirosław, Zbigniew, Tyberiusz oraz Gracjan.

Urząd Stanu Cywilnego w Krakowie sporządził 12 851 aktów urodzeń dzieci. Podobnie jak w ostatnich kilku latach więcej aktów dotyczyło narodzin chłopców – 6549, niż dziewczynek – 6302. Dane te nie oznaczają, że tyle dzieci urodziło się w roku 2024 – rejestracja dziecka w urzędzie następuje zwykle kilka dni po narodzeniu, dlatego ww. dane obejmują także dzieci, które przyszły na świat pod koniec roku 2023. (red.)

Zosia i Janek to najpopularniejsze imiona wśród maluchów w 2024 r. / fot. Joanna Korta

33. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy

Już 26 stycznia po raz kolejny zagra najgłośniejsza orkiestra! W weekend finałowy krakowianie – mali i dumi – będą znów mogli pokazać, że pomaganie mają we krwi, biorąc udział w licznych orkiestrowych wydarzeniach: sportowych, tanecznych, motoryzacyjnych czy artystycznych. Na krakowskim Rynku w niedzielę powstanie finałowe miasteczko, w którym przez cały dzień odbywać się będą najróżniejsze aktywności, dostępne dla odwiedzających za wrzutką do puszek. Całość zwieńczy tradycyjne puszczenie światełka do nieba, które w tym roku poprowadzi prezydent Krakowa Aleksander Miszański. (red.)

Lustro czynszowe

Przypominamy zarządców nieruchomości o obowiązku przekazania danych dotyczących czynszów najmu lokali mieszkalnych nienależących do publicznego zasobu mieszkaniowego za drugie półrocze 2024 r.

Obowiązek przekazania powyższych danych przez zarządców oraz ich publikacji przez Gminę Miejską Kraków wynika z art. 4a ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r.

o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 725 t.j.).

Szczegółowe informacje oraz wzór formularza do wypełnienia, oznaczony jako załącznik nr 1, zostały zamieszczone w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie określenia danych dotyczących czynszów najmu lokali mieszkalnych nienależących do publicznego zasobu mieszkaniowego, położonych na obszarze gminy lub jej części.

Gmina może w zestawieniu wykorzystać również dane przekazane przez właścicieli i lokatorów oraz organizacje ich zrzeszające.

Wypełniony formularz należy złożyć w terminie do 31 stycznia 2025 r.:

- osobiście,
- poprzez platformę e-PUAP,
- listownie na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Mieszkalnictwa, Rynek Podgórski 1, 30-533 Kraków. (AR)

Konkurs niebagatelny

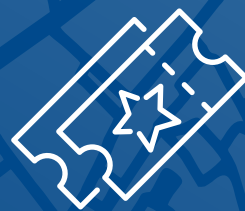
A gdyby tak na początku roku wybrać się do Teatru Bagatela? Tak się bowiem składa, że mamy zaproszenia na niebagatelną komedię „Rewizor” już na 28 stycznia o godz. 19.15.

Aby wziąć udział w konkursie, wystarczy odpowiedzieć na pytanie: w którym roku wydana została oryginalna komedia „Rewizor” i czyjego jest autorstwa?

Odpowiedzi prosimy wysyłać do 20 stycznia na adres: redakcja@um.krakow.pl, wraz z informacją: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych na potrzeby konkursu”. (PW)

Dzieje się w Krakowie

DZIEJE SIĘ

15 stycznia

Koncert kameralny

Studenci Akademii Muzycznej w Krakowie: Konstancja Samochin – skrzypce, Julia Chmiel – altówka, Giulia Mastorini – wiolonczela, Maciej Mulak – fortepian, wystąpią w Strefie Sokolska. W programie m.in. Mozart i Prokofiew.

16 stycznia

Na tropie kołedy

W Nowohuckim Centrum Kultury Teatr Najmniejsza Scena Świata wykona klasyczne kołedy i utwory współczesne. Koncert będzie opowieścią o świątecznej radości, zimowej ciszy i przemijaniu.

17/18 stycznia

Karnawałowe piżamaPARTY

Klub Dukat (os. Grębatów, ul. Styczna 1) zaprasza na klubową nocowanek! Będą kosmiczne gry i zabawy oraz międzyplanetarne podróże i naprawdę galaktyczne warsztaty plastyczne. Obowiązują zapisy.

19 stycznia

Wieczór relaksacji

Zabierz ze sobą matę i przyjdź do klubu Wersalik. Podczas spotkania będzie można usłyszeć kojące dźwięki m.in. mis tybetańskich, gongów i dzwoneczków koshi. Obowiązują zapisy online.

23 stycznia

Teatr cieni dla dzieci

W ramach „Laboratorium światła” Kuźnia Ośrodka Kultury Norwida zaprasza na warsztaty plastyczne i teatralne. Prowadzenie: Magdalena Lis i Paulina Strzoda. Zapisy: p.strzoda@okn.edu.pl, tel. 12 648-08-86.

23 stycznia

Scena piosenki autorskiej

W Nowohuckim Centrum Kultury wystąpi Sławek Wiercholski – wokalista, autor tekstów i muzyki, wirtuoz harmonijki ustnej, lider grupy Nocna Zmiana Bluesa.

do 26 stycznia

Pokaz nabytków 2020–2024

Zapraszamy do zapoznania się z najcenniejszymi nabytkami, które wzbogaciły zbiory Muzeum Krakowa. W Pałacu Krzysztofora zobaczymy m.in. dzieła W. Tetmajera i E. Dwurnika.

31 stycznia

Potężna dawka rocka

W Strefie Sokolska zespół Love N’Burn zaprezentuje akustyczne interpretacje klasycznych utworów z lat 70.–90. (m.in. Bon Jovi, Ira, Dżem, Elvis Presley, Ozzy Osbourne, Johnny Cash).

do 2 lutego

Wokół Szopki

W przestrzeni miejskiej Krakowa wciąż można oglądać 34 szopki. Umieszczono je w witrynach sklepów, hoteli, restauracji, galeriach handlowych oraz w podświetlonych wolno stojących gablotach.

Przestrzeń międzynarodowych działań

Karolina Magiera-Wróbel

Centrum Kultury Dworek Białoprądnicki rokrocznie zaprasza młodych ludzi z różnych zakątków Europy, by wspólnie z mieszkańcami Krakowa tworzyli przestrzeń dialogu, kreatywności i integracji.

Projekt to szansa na tworzenie międzynarodowych więzi / fot. Klaudia Krupa

Projekt IntegrART realizowany w Dworcu Białoprądnickim od 2017 r. to szansa na rozwój i tworzenie międzynarodowych więzi. Co roku sześciu wolontariuszy z różnych europejskich krajów przyjeżdża do Krakowa na 12 miesięcy, by angażować się w życie lokalnej społeczności. Wolontariusze działający w Dworcu, jego klubach kultury – Przegorzałki, Wola, Mydlniki i Łokietek, a także w XXVII Liceum Ogólnokształcącym pracują z dziećmi i młodzieżą oraz organizują różnorodne wydarzenia – od warsztatów artystycznych, językowych i ruchowych po koncerty, wystawy czy międzynarodowe spotkania.

Każda z tych inicjatyw to świetna okazja do rozwijania umiejętności organizacyjnych,

społecznych i komunikacyjnych, ale przede wszystkim do dzielenia się swoją kulturą i odkrywania polskiej tradycji. Uczestnicy stają się ważną częścią społeczności Krakowa, dając mieszkańcom dostęp do bezpłatnych i inspirujących aktywności, które łączą ludzi niezależnie od ich wieku czy pochodzenia. Wszystkie działania w ramach projektu opierają się na idei integracji przez sztukę – promują wzajemne uczenie się, otwartość i międzykulturowy dialog. Wysoka jakość tych przedsięwzięć została doceniona m.in. nagrodą w konkursie EDUinspiracje Media 2024 przyznaną za wywiad, który ukazał się na kanale YouTube: Dworek TV. Obecnie trwa ósma edycja projektu IntegrART, czyli

długoterminowego projektu programu Europejski Korpus Solidarności, która zakończy się we wrześniu 2025 r. Udział w niej biorą wolontariusze z Włoch, Francji, Finlandii, Hiszpanii i Niemiec.

Zapraszamy do korzystania z bogatej oferty wydarzeń i wspólnego tworzenia tego wyjątkowego przedsięwzięcia.

Pomoc osobom w kryzysie bezdomności: 986

Dramat osób w kryzysie bezdomności rozpoczyna się każdego roku jesienią i trwa aż do końca zimy.

Strażnicy miejscy docierają do osób w kryzysie bezdomności i oferują im wsparcie socjalne, a w razie konieczności pomagają im w dotarciu do ogrzewalni, schronisk i noclegowni, a także placówek dziennego pobytu. Wspólnie z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie starają się ich nakłonić, by zmienili swoje dotychczasowe miejsce pobytu na ciepłe i bezpieczne. Podczas mrozów zwrócimy szczególną uwagę na osoby, które nie mają domu i szukają ciepłego miejsca. Jeśli nie wiesz, jak samodzielnie pomóc, to wystarczy, że zadzwonisz na całodobowy numer 986 i powiadomisz strażników miejskich o miejscu przebywania osoby potrzebującej pomocy.

Więcej informacji o możliwościach pomocy osobom w kryzysie bezdomności znajduje się na stronie: mops.krakow.pl. (TR)

KRAKÓW GRA Z WOŚP

33. FINAŁ ZAGRA 26 STYCZNIA 2025 ROKU

MIASTECZKO ORKIESTROWE NA RYNKU GŁÓWNYM

MOTOORKIESTRA POD M1

TANECZNA ORKIESTRA ŚWIĄTECZNEJ POMOCY

12. BIEG WIELKICH SERC

KONCERTY KLUBOWE

MIASTECZKO MUNDUROWE W GALERII MOZAIKA

IMPREZA TANECZNO-MUZYCZNA W CH BONARKA

ŚWIATEŁKO DO NIEBA

I WIELE INNYCH!

NIE PRZEGAP OKAZJI, POMAGANIE MAMY WE KRWI!

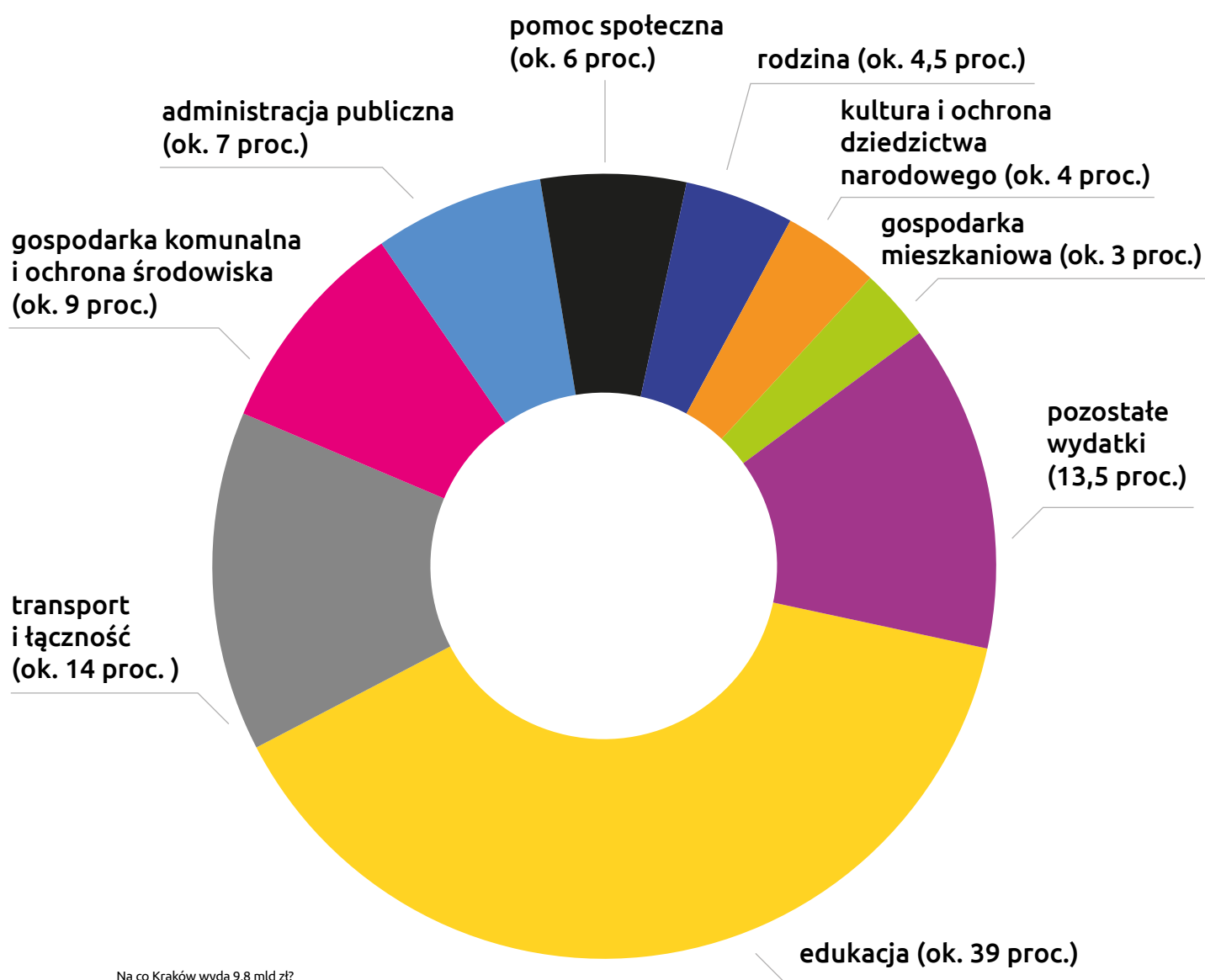
GRAMY DLA ONKOLOGII I HEMATOLOGII DZIECIĘCEJ

więcej info: WOSP.KRAKOW.PL

FB:WOSPWKRAKOWIE

Budżet Krakowa 2025

Na co Kraków wyda pieniądze w tym roku? Jakie inwestycje będą realizowane już teraz, a jakie zostaną odłożone na kolejne lata? Ile z gminnej kasy pójdzie na zieleni, ile na sport, a ile na transport? Co jest w ogóle priorytetem, jeśli chodzi o budżet Krakowa? Po burzliwych dyskusjach radni doszli do porozumienia i zdecydowali o ostatecznym kształcie tegorocznego budżetu.

Uchwalony przez Radę Miasta Krakowa budżet na rok 2025 zakłada dochody ogółem w wysokości ok. 9,1 mld zł oraz wydatki ogółem w wysokości ok. 9,8 mld zł. Za – głosowało 24 radnych, 17 było przeciw.

– To trudny budżet, ale udało się w nim zapisać wiele inwestycji będących blisko mieszkańców, odchodząc od dużych, czasem przeskalowanych zadań. Zrobimy wszystko, żeby zapisane plany w pełni realizować – zapewnia Łukasz Sęk, zastępca prezydenta Krakowa. – Wierzę, że ten budżet jeszcze będzie się zmieniać i że w ciągu roku pozyskamy dodatkowe środki zewnętrzne, które zasilą kasę Miasta. Na razie zrezygnowaliśmy z niektórych wielkich inwestycji na rzecz tych mniejszych, co pozwoli utrzymać budżet w przyjętych, ustawowych ramach. Są to świadome decyzje, mające na celu rozpoczęcie żmudnej drogi do spłacenia długu Miasta. Z optymizmem patrzymy więc w przyszłość – komentuje Jakub Kosek, przewodniczący Rady Miasta Krakowa.

Na co wydajemy najwięcej?

– To mądry i zrównoważony plan wydatków na przyszły rok – mówi Maria Kłaman, zastępczyni prezydenta. – Wśród priorytetów na przyszły rok wskazaliśmy zadania, które mają bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców i mieszkańców. Bardzo duże środki przeznaczymy na edukację, w tym działania wspierające innowacje oraz nowe inwestycje oświatowe – dodaje. I tak na edukację Kraków wyda blisko... 40 proc. swojego budżetu! To od lat bardzo finansochłonna dziedzina w budżecie niemal każdej gminy, bo wydatki edukacyjne (w ponad 90 proc.) wynikają z obowiązujących ustaw. – W krakowskiej oświacie pracuje blisko 20 tys. nauczycieli i pracowników niepedagogicznych, których wynagrodzenia stanowią sporą część wydatków edukacyjnych gminy. Kraków jest również lokalnym centrum wsparcia dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dysponujemy nie tylko rozbudowaną siecią specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, ale także dużą liczbą specjalistów doskonale przygotowanych do pracy z nawet najbardziej wymagającymi podopiecznymi. Dzięki temu możemy oferować fachową pomoc również dzieciom mieszkającym na peryferiach, które nigdy wcześniej nie miały takiej szansy na rozwój i postępy w nauce – tłumaczy radna Anna Bałdyga, przewodnicząca Komisji Edukacji. Dodaje, że mimo tych obiektywnych ograniczeń w budżecie Miasto nie

rezygnuje z inwestycji w placówki edukacyjne. – Nie tylko remontujemy i rozbudowujemy istniejące obiekty, ale też tworzymy nowe w miejscach, w których jest najgęstsza zabudowa. Kontynuujemy również proces termomodernizacji budynków, aby poprawić ich standardy energetyczne i wygenerować oszczędności dla budżetu i środowiska. Została nam jeszcze blisko połowa budynków do termomodernizacji – dodaje Anna Bałdyga. Sam budżet ocenia jako „zaskakująco pozytywny”.

– Oprócz tematów inwestycyjnych w projekcie budżetu znajdują się również środki na wiele projektów „miękkich”, ale nie mniej ważnych: rozwijających potencjał mieszkanki i mieszkańców, wspierających dialog, współpracę międzypokoleniową i działania partycypacyjne – uzupełnia Maria Kłaman.

Co z inwestycjami?

– Jeżeli do środków przeznaczonych na edukację dodamy jeszcze te na transport, to już mamy skonsumowane praktycznie pół budżetu. Mimo wszystko sporo pieniędzy udało się wygospodarować na inwestycje – wylicza Jakub Kosek. Wpisany do budżetu na rok 2025 program inwestycyjny składa się w większości z zadań kontynuowanych, rozpoczętych jeszcze za kadencji poprzedniego prezydenta (Aleksander Miszański zastąpił go w maju), na które zostały już pozyskane środki finansowe lub podpisane umowy. Wygospodarowano jednak pieniądze także na nowe inwestycje, bo – jak zapewniają władze Krakowa – poszukiwanie oszczędności nie oznacza wyhamowania inwestycji, tylko inne rozłożenie akcentów: zamiast wielkich przedsięwzięć, które nie przekładają się bezpośrednio na komfort życia mieszkańców, Miasto chce realizować o wiele więcej zadań mniejszych, za to precyzyjniej odpowiadających na potrzeby krakowian.

Efektom tego podejścia jest rewizja planów inwestycyjnych miasta, w wyniku której takie zadania jak budowa basenu olimpijskiego przy Zespole Szkół Łączności (ul. Monte Cassino), Centrum Sportów Zimowych, nowej siedziby Zarządu Zieleni Miejskiej czy ul. Nowej Bartla (łącznie wartość ponad 400 mln zł) nie zostały uwzględnione w tegorocznym budżecie.

Za to zapisano w nim wiele mniejszych inwestycji, które wpłyną na codzienne życie tysięcy krakowian. Wśród nich są m.in. doświetlenie przejść dla pieszych (ulice: Petöfięgo, Podgórska, ▶

Sesja budżetowa odbyła się 18 grudnia / Fot. Bogusław Świerczowski

► Cechowa, Fatimska, Longinusa Podbięty, Snycerska, Górników, Na Wrzosach), budowa chodników (ulice: Na Błonie, Rzepakowa, Wyciąska, Sawy-Calińskiego, Fatimska, Mała Góra, Turniejowa, Mirowska, Wystouchów, Rozrywka, łącznik między Kluczborską a Bratysławką), przebudowa dróg (Łozińskiego, Dybowskiego, Dolnomłyńska, Tomickiego i Sołtysowska, Buszka, Kosiarzy, Gaik, Borkowska, Podgórk, Fiołkowa, Płaszowska, skrzyżowanie Opolskiej z Władysława Łokietka oraz Grottgera z Kujawską, nakładki na Friedleina, Górników, Konfederackiej) czy budowa miejsc postojowych (osiedla: Willowe, Jagiellońskie, Teatralne, Krakowiaków, Na Kozłowie).

Więcej będzie także zadań dotyczących ogólnodostępnych terenów zielonych. Pieniądze pójdą na: budowę parków i skwerów (park rzeczny Białucha, ulice Na Kozłowie i Spółdzielców, ul. Aleksandry, ogród edukacyjny i nowe alejki przy Młynówce Królewskiej, os. Na Skarpie, ulice Zachodnia, Rostworowskiego i Kobierzyńska, park leśny obok fortu Tonie), modernizację ogródków jordanowskich (ulice: Jodłowa, Pużaka, Taklińskiego, Ważewskiego), budowę wybiegów dla psów (ul. Spółdzielców, al. Kijowska), budowę i modernizację placów zabaw (os. Teatralne, ulice: Jesienna, Dziewiarzy, Bardosa, Popławskiego przy SP 61), a nawet budowę skateparku (ul. Zbożowa). Przewidziano też modernizację i budowę boisk, bieżni i basenów przy szkołach oraz modernizację lub budowę kompleksów sportowych (ul. Żywiecka Boczna, Olszanica, ZSP nr 5, KS Grębałowianka, KS Prądniczanka, KS Tyniec, KS Kabel, KS „Orzeł” Piaski Wielkie).

Łącznie na inwestycje Kraków wyda w tym roku ponad 1 mld zł (ok. 10 proc. całego budżetu), przy czym część tej kwoty, tj. ok. 19 mln zł, to środki pozostające w dyspozycji dzielnic.

– Pod względem inwestycji, tegoroczny budżet nie jest tak okazały jak poprzednie, ale te rekordowe budżety inwestycyjne ciągały za sobą rekordowe deficyty, a tego chcemy uniknąć – tłumaczy przewodniczący RMK.

Burzliwa dyskusja

Dojście do ostatecznego kształtu budżetu poprzedzone było zgłoszeniem wielu poprawek i długą dyskusją. Prezydent w swojej autopoprawce zapisał ponad 87 mln zł więcej na inwestycje. Radni z opozycji zarzucili Aleksandrowi Miszałskiemu, że priorytetowo potraktował poprawki do budżetu zgłaszane przez radnych Platformy Obywatelskiej i Lewicy, a zignorował większość zaproponowanych przez pozostałe kluby. – Prezydent przyjął 350 zadań, wniosków i inwestycji zgłoszonych przez „swoich” radnych, z naszego klubu przyjął tylko 16, resztę zlekceważył. Niestety, wygrały polityczne względy – stwierdził Michał Drewnicki, wiceprzewodniczący RMK z Prawa i Sprawiedliwości.

– W sumie prezydent uwzględnił łącznie blisko 400 poprawek, w tym poprawki zgłaszane przez radnych wszystkich klubów. Ważne było to, by poprawki miały wskazane przez radnych bezpieczne źródło finansowania. Nie dziwię się więc, że radny Drewnicki jest sfrustrowany, bo jako jedyny wskazał nierealne źródła finansowania – mówi Grzegorz Stawowy, szef klubu

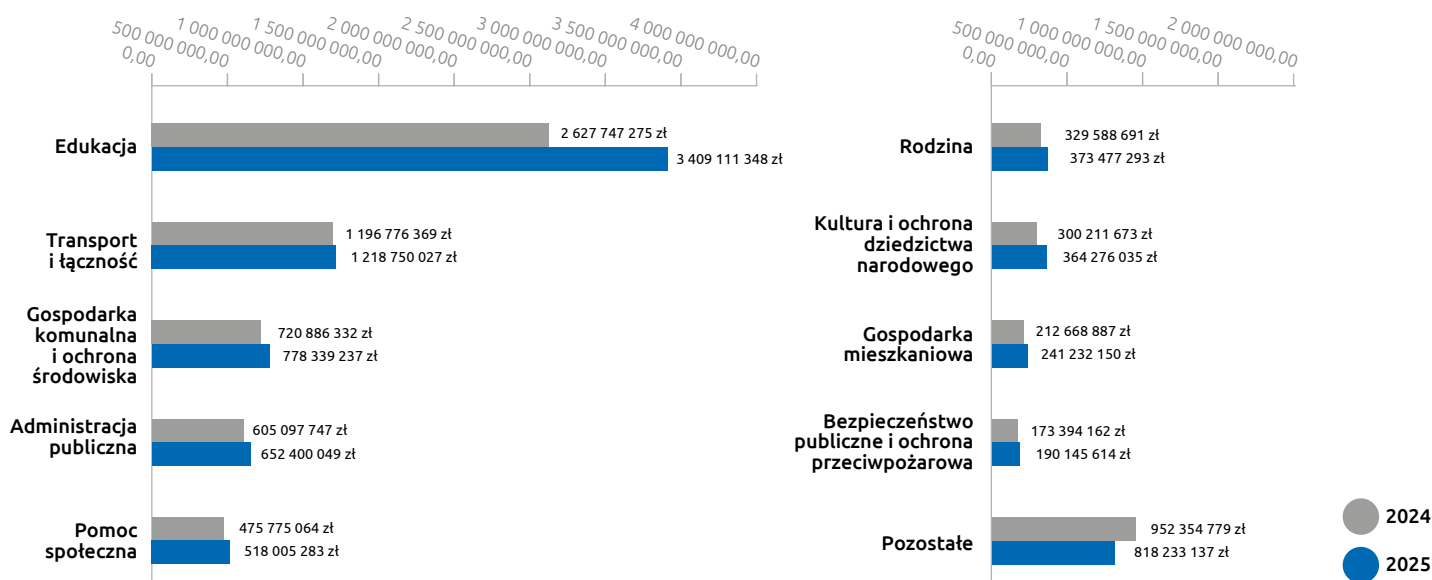
radnych PO. Według szacunkowych wyliczeń, gdyby uwzględniono wszystkie zgłaszane do budżetu poprawki, kosztowałyby to Miasto ponad 200 mln zł. – Tych pieniędzy nie mamy. Musimy zwiększyć dochody – komentuje Aleksander Miszałski (wywiad z prezydentem na str. 11). – To, co można było odłożyć w czasie, zostało odłożone i tu jest prośba o cierpliwość – dodaje Małgorzata Potocka, przewodnicząca klubu Nowej Lewicy.

Kiedy będzie lepiej?

W Krakowie już od dłuższego czasu mówi się o słabej kondycji finansowej Miasta. Przeanalizowaliśmy medialne nagłówki dotyczące budżetu tylko z ostatnich lat. W 2021 r. pisano: „Budżet w cieniu pandemii”. Rok później: „Kolejny niełatwy budżet”. W 2023 r. było jeszcze gorzej: „Bardzo trudny budżet”. A w ubiegłym roku przeczytaliśmy: „Najtrudniejszy budżet tej kadencji”.

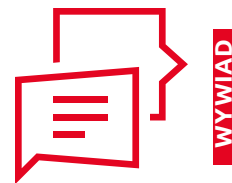
– Te nagłówki obrazują pewien proces, który zachodził w Krakowie. Ta trudna sytuacja Miasta nie pojawiła się z dnia na dzień, ale kształtowała się latami. Dziś, gdy zmieniła się władza, mamy nowe spojrzenie i pomysł na to, jak wyjść z tych trudności. Nie możemy nadal iść tą samą drogą, co dotychczas, bo dalej jest przepaść. Musimy iść w drugą stronę i ten proces właśnie się rozpoczyna tym budżetem. Teraz skupiamy się więc na tym, by nie pogłębiać deficytu. A później, mam nadzieję, że jeszcze w tej kadencji, będziemy mogli powiedzieć, że w końcu rozpoczęliśmy spłacanie zadłużenia i łapiemy finansowy oddech – podsumowuje Jakub Kosek.

Wydatki bieżące 2024 i 2025 w podziale na dziedziny (plany na 1 stycznia):

Aleksander Miszański
prezydent miasta Krakowa

Więcej za mniej

– Będą bliżej mieszkańców, ale będą też zdecydowanie mniej spektakularne – mówi Aleksander Miszański, prezydent Krakowa, o zaplanowanych w tegorocznym budżecie inwestycjach. Rozmawia Joanna Korta.

Radni uchwalili budżet, za którego kształt po raz pierwszy odpowiada Pan jako prezydent Miasta. Mówi się, że tworzenie tego planu dochodów i wydatków to sztuka równomiernego rozkładania rozczarowań. Prawdziwe?

Aleksander Miszański: Bardzo prawdziwe, szczególnie w obliczu obecnej sytuacji finansowej Krakowa. Mamy zdecydowanie za mało pieniędzy, przy czym wszyscy by chcieli, aby deficyt był jak najmniejszy, inwestycji dużo, ale najlepiej bez zaciągania kolejnych kredytów. Tymczasem potrzeb finansowych w każdej dziedzinie jest mnóstwo.

À propos rozczarowań. Radni PiS i KdM podnoszą, że ich poprawki gremialnie przepadały w głosowaniach...

AM: Ale tylko radni tych dwóch klubów na tym etapie, tj. podczas drugiego czytania projektu, zgłaszali poprawki. Wszyscy, także radni z ww. klubów, przychodzili do mnie wcześniej i ich propozycje w miarę możliwości zostały uwzględnione. Zresztą na sesji budżetowej też przeszła część ich pomysłów. Te odrzucone miały wskazywane absurdalne źródła finansowania, jak np. dwukrotne zwiększenie podatku od nieruchomości czy wpływów z PIT. One zdemolowałyby budżet pod względem realności. Żeby była jasność – wszystkie proponowane inwestycje były zasadne, ale kosztowałyby Miasto kolejnych 200 mln zł. Nie mamy takich pieniędzy.

W autopoprawce do budżetu znalazła się długa lista dodatkowych zadań na łączną kwotę ponad 87,5 mln zł, skutkiem czego w sumie na inwestycje Miasto wyda nieco ponad 1 mld zł. Czym Pan się kierował, decydując, którym projektom da zielone światło w tym roku?

AM: Aż 90 proc. inwestycji to kontynuacja zadań z poprzedniej kadencji, które już są realizowane, mają zapewnione finansowanie czy podpisane umowy. Pozostałe 10 proc. zadań to realizacja

oczekiwań mieszkańców wyrażanych m.in. podczas spotkań w ramach ławki dialogu. Słucham tego, co mówią krakowianie i krakowianie, czytam ich posty na Facebooku, widzę problemy czekające od lat na rozwiązanie. Jeśli chodzi o skalę, to odeszliśmy od dużych inwestycji, które zapewne dałoby się zrealizować za mniejsze pieniądze, ale na które obecnie i tak nas nie stać. Dlatego odkładamy budowę Centrum Sportów Zimowych czy nowej siedziby dla ZSM. Wrócą w lepszych czasach, w okrojonej formie. Duży nacisk położyliśmy na drobne zadania, wyczekiwane przez

mieszkańców, które bezpośrednio wpłyną na poprawę ich komfortu życia w mieście, niekoniecznie najbliższej Rynku. Na peryferiach Krakowa ludzie czekają np. na fragment chodnika czy oświetlone przejście dla pieszych, nie wspominając o szkołach czy żłobkach. Będzie zatem bliżej mieszkańców, ale mniej spektakularnie. Najpierw doprowadzimy tę podstawową infrastrukturę do takiego stanu, którego nie będziemy się wstydzić, a jeśli znajdziemy środki, pomyślimy o dużych inwestycjach.

Tylko na samą edukację wydamy w tym roku ok. 800 mln więcej niż do tej pory, a wynika to głównie z rosnących płac. Dodatkowe środki z centrali są zatem pomocne, ale ciągle niewystarczające.

Co nas czeka w nowym roku? Jak wielomiliardowy budżet Miasta przełoży się na skalę mikro – nasze budżety domowe – w kontekście opłat za wodę, śmieci, bilety komunikacji miejskiej?

AM: Na ten moment nie podjęliśmy jeszcze ostatecznych decyzji dotyczących wzrostu opłat za miejskie usługi. Nie wykluczam, że te podwyżki się jednak pojawią. Ciągłe analizujemy sytuację, porównujemy się z innymi miastami, nie chcemy być drożsi niż średnia. Pewne drobne podwyżki, np. stawek za mieszkania komunalne, zostały wprowadzone, w przyszłości podniesiemy też opłatę za zajęcie pasa drogowego. Natomiast nad tymi najbardziej wrażliwymi społecznie ciągle się zastanawiamy.

Dzięki m.in. wprowadzeniu reformy finansowania samorządów Kraków będzie miał do dyspozycji ok. 900 mln zł ▶

► **więcej niż rok temu. Dlaczego zatem musimy oszczędzać?**

AM: Te środki niestety nie pokrywają naszych rosnących kosztów. Tylko na samą edukację wydamy w tym roku ok. 800 mln więcej niż do tej pory, a wynika to głównie z rosnących płac. Dodatkowe środki z centrali są zatem pomocne, ale ciągle niewystarczające.

Jestem zadowolony też z 10 nowych żłobków, które dopełnią naszą ofertę miejsc opieki dla dzieci do lat 3, a także z parku Kolejowego i środków na budowę nowej i modernizację istniejącej infrastruktury sportowej, w tym np. na nową halę przy KS Wanda.

Teraz nie pytam prezydenta Aleksandra Misza, tylko krakowianina. Która tegoroczna inwestycja cieszy najbardziej? A której z tych odłożonych w czasie najbardziej Panu żal?

AM: Z pewnością cieszą mnie środki na budowę trzech szkół: w Górze Narodowej, na Klinach i w Łęgu. Dostawałem petycje, byłem w tych miejscach, rozmawiałem z mieszkańcami. To tysiące rodziców, którzy czekają na moment, gdy ich dzieci przestaną się uczyć na dwie czy trzy zmiany. Dobrze, że udało się wprowadzić te trzy lokalizacje, bo etap decydowania, która z nich jest bardziej pilna, byłby dramatyczny.

Jestem zadowolony też z 10 nowych żłobków, które dopełnią naszą ofertę miejsc opieki dla dzieci do lat 3, a także z parku Kolejowego i środków na budowę nowej i modernizację istniejącej infrastruktury sportowej, w tym np. na nową halę przy KS Wanda. Smuci mnie trochę stadion KS Wieczysta – oczywiście był za drogi, ale jako trampkarz grałem tam w piłkę i darzę ten obiekt wielkim sentymentem. Znajdziemy jakieś rozwiązanie, by do tematu wrócić. Żal mi też basenu olimpijskiego, bo choć w Krakowie powinniśmy go mieć, to nie za 200 mln zł i to w otoczeniu domków jednorodzinnych.

Do muzeum po wiedzę i dobrą zabawę

Joanna Korta

Warsztaty, rodzinne oprowadzania i gra terenowa – m.in. takie atrakcje czekają na chętnych, którzy zechcą spędzić ferie zimowe w krakowskich muzeach. Szczegółowy program „Ferii w muzeum” można znaleźć na stronie: muzeumkrakowa.pl.

Warsztaty dla dzieci i rodziców odbędą się w Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego / Fot. Jan Graczyński

Wśród propozycji przygotowanych przez muzealników na uwagę zasługuje z pewnością gra terenowa przeznaczona dla dzieci w wieku 10–13 lat pt. „Młodzi odkrywcy i poszukiwania złotej arki”. „W 1936 r., na terenie Egiptu, po długich poszukiwaniach Indiana Jones odnalazł Arkę Przymierza... Ale czy na pewno? A może to nie była prawdziwa Arka? Wejść do Starej Synagogi i rozwiąż stare zagadki, które opowiadają o tajemniczym skarbie, a przy okazji zobaczysz, co bożnica może kryć w środku” – zachęcają i zapraszają już 22 stycznia i 1 lutego na godz. 10.00 do Starej Synagogi.

Dla młodszych dzieci (5–10 lat) i ich rodziców przygotowano warsztaty w Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego, które odbędą się 25 i 29 stycznia o godz. 13.00.

Porośnięty drzewami teren wokół muzeum stanowi schronienie dla wielu gatunków zwierząt. Uczestnicy zajęć nauczą się rozpoznawać zwierzęce tropy oraz będą szukać śladów, jakie pozostawili po sobie futrzaki i pierzaści tubylcy. W drugiej części warsztatów na bawełnianych torbach dzieci stworzą unikatowy wzór ze zwierzęcych tropów. Wykonają go za pomocą matrycy oraz farb do tkanin.

Zima sprawia, że chętnie szukamy kojącego ciepła. Podczas zimowej wizyty w centralnym magazynie zbiorów Muzeum Krakowa będzie można zobaczyć artefakty służące w dawnych czasach do ogrzewania wnętrz i dowiedzieć się, dlaczego zabytki lepiej „czują się” zimą, a nie latem. Thesaurus Cracoviensis zaprasza 24 i 31 stycznia na godz. 10.00.

Festiwal Teatrów dla Dzieci w Nowohuckim Centrum Kultury to już stały punkt krakowskich ferii / fot. archiwum NCK

Uczucia w roli głównej

Czy zawsze musi być wesoło? Po co nam smutek? Jak radzić sobie z emocjami? Odpowiedzi na te pytania będą szukać dzieci, które wybiorą się do Nowohuckiego Centrum Kultury.

Tegoroczna edycja Festiwalu Teatrów dla Dzieci skupi się na uczuciach w świecie dziecka. – Dzięki kilkunastu prezentowanym spektaklom z całej Polski młody widz będzie miał możliwość przyjrzenia się z bliska swoim uczuciom i temu, jak przeżywa świat. Językiem teatru zachęcimy najmłodszą publiczność do odkrywania, nazywania

i świadomego przeżywania emocji, które drzemią w każdym z nas – zapowiada Magdalena Gajoch z Nowohuckiego Centrum Kultury.

Na przykład Teatr Lalek Guliwer z Warszawy pokaże widzom, że odmienność w świecie małych (wampirów) daje radość, choć na pierwszy rzut oka wydaje się być straszna i przynosić smutek. „Doktor Dolittle i jego zwierzęta” Teatru Lalki i Aktora w Wałbrzychu opowie o potędze empatii, przyjaźni i mocy uważności. Teatr Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana

w Będzinie w przedstawieniu „Ucho” zaskoczy widzów niezwykle, abstrakcyjną opowieścią o odwadze zdobywanej małymi kroczkami, przyjaźni, problemie samotności, ale przede wszystkim o tym, że każdy jest ważny, potrzebny i ma swoje miejsce na świecie. Z kolei Teatr im. Adama Mickiewicza z Częstochowy zaprezentuje spektakl na motywach „Małego Księcia” Antoine’a de Saint-Exupéry – wzruszającą opowieść o dojrzewaniu człowieka do śmierci, o czułości i szacunku dla innych, a przede wszystkim o czułości wobec siebie i tak często zaniechanym wrażliwości.

W ramach festiwalu zaplanowano także warsztaty ceramiczne, plastyczne i graficzne oraz dwie wystawy. Pierwsza to interaktywna ekspozycja oparta na serii książek i materiałów edukacyjnych, które powstały w ramach pracy doktorskiej Moniki Chrabaszcz-Tarkowskiej. Składa się na nią zbiór ilustracji, projekcje multimedialne oraz duże elementy scenograficzne – wielkoformatowe puzzle, a także emocjonalna „piaskownica”. Druga wystawa jest inspirowana książką „Co robią uczucia?” (tekst: Tina Oziewicz, ilustracje: Aleksandra Zajęc). To dowcipna, działająca na wyobraźnię i pełna ciepła obrazkowa opowieść o świecie uczuć.

Szczegółowy program festiwalu jest dostępny na stronie: festiwalteatrow.pl. (JK)

Ferie zimowe w Teatrze Groteska

Teatr Groteska zaprasza na ferie pełne artystycznych wydarzeń, które z pewnością przypadną do gustu zarówno młodszemu, jak i starszemu widzowi.

Zagramy:

„W trawie. Laboratorium sensoryczne”. To propozycja dla najmłodszych dzieci (od 1. r.ż. do 3,5 lat) oraz bliskich im dorosłych. Spektakl zachęca małych widzów do poznawania świata poprzez zmysły.

„Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek”. Czy skarpetka może zostać gwiazdą estrady? Albo niczym marynarz pływać po morzach i oceanach? Odpowiedź na te pytania można poznać, oglądając nasze przedstawienie dla dzieci od 6. r.ż.

„Dzień osiemdziesiąty piąty”. Ten premierowy spektakl dla starszych dzieci jest oparty na motywach opowiadania Ernesta Hemingwaya „Stary człowiek i morze”. To głęboka, emocjonalna opowieść o walce człowieka z nieuchronnością losu i akceptacji upływającego czasu.

„Kandyd czyli Optymizm”. To pełna absurdu opowieść o człowieku, który przemierza świat w poszukiwaniu szczęścia. Głównym celem jego podróży jest próba odnalezienia odpowiedzi na pytania o naturę człowieka, normy społeczne, obyczaje, prawa moralne i systemy władzy. Spektakl dla młodzieży i dorosłych.

Szczegółowy repertuar oraz opisy spektakli dostępne są na stronie Teatru Groteska: groteska.pl/repertuar/1/2025.

Warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży

Warsztaty teatralne to doskonała okazja, by rozwijać wyobraźnię, a także by nauczyć się pracy w grupie. W ich trakcie dzieci mogą poznać tajniki pracy aktora, zwiedzić niedostępne na co dzień zakamarki teatru czy stworzyć swoją własną pacynkę lub maskę teatralną.

Informacje na temat warsztatów są dostępne na stronie: groteska.pl/edukacja/warsztaty. (red)

Dzień osiemdziesiąty piąty / Fot. N. Mazurkiewicz

Turnieje, wymianki i joga

Nie tylko muzea, teatry i ośrodki kultury przygotowały ofertę na feryjne tygodnie. Co jeszcze warto sprawdzić?

Czas pełen aktywności w Pracowniach Młodych

W Krakowie działa pięć Pracowni Młodych: na os. Piastów, przy ulicach Zachodniej, Krakusa i Na Kozłówce oraz w nowo otwartej przestrzeni przy al. Daszyńskiego. Organizacje pozarządowe będące operatorami Pracowni przygotowały wiele aktywności: sesje RPG, turnieje piłkarzyków i bilarda, rozmówki po angielsku – każdy znajdzie coś dla siebie. Szczegóły dotyczące programu są dostępne na stronie internetowej Młodego Krakowa (mlodziej.krakow.pl), a także w mediach społecznościowych każdej z Pracowni.

Spędź czas obywatelsko w Centrach Obywatelskich

Centra Obywatelskie przy ul. Reymonta i na os. Centrum C 10 zapraszają na szkolenia ze sztucznej inteligencji i rozwoju osobistego, do klubów dyskusyjnych oraz do udziału w konkursie plastycznym dla dzieci i młodzieży. To także okazja, by spróbować wolontariatu – wystarczy zarejestrować się w bazie wolontariuszy.

Informacje o harmonogramie działań i dostępnych inicjatywach można znaleźć na stronach: co.krakow.pl i c10.krakow.pl, oraz w mediach społecznościowych obu Centrów.

Lokalne aktywności w Miejscach Aktywności Mieszkańców

Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych zaprasza do Miejsc Aktywności Mieszkańców przy ulicach Wielickiej i Na Kozłówce. W programie: sąsiedzka wypożyczalnia karnawałowa, wymiany zabawek, ubrań i książek, zajęcia grupowe i grupy wsparcia. Tygodniowy harmonogram aktywności można znaleźć zarówno na stronie: obywatelski.krakow.pl, jak i w kanałach społecznościowych MAM-ów.

Ferie wielokulturowe z Centrum Wielokulturowym

Chcesz poćwiczyć polski, angielski lub hiszpański? A może spróbować jogi? Centrum Wielokulturowe zaprasza do skorzystania z bogatej oferty zajęć wielojęzycznych i spotkań integracyjnych. Plan zajęć na każdy tydzień ferii (i nie tylko) publikowany jest na stronie Centrum (otwarty.krakow.pl) i w jego mediach społecznościowych.

Miłych i bezpiecznych ferii! (KJ)

Krakowskie łamigłówki

Paweł Waluś

Narty, łyżwy, zimowe wczasy – to oczywiście świetne sposoby na spędzanie ferii. Warto jednak mieć alternatywę, bo przecież każdy z nas lubi w inny sposób dysponować swoim wolnym czasem. Co powiecie na poszukiwanie skarbów, rozwiązywanie zagadek i odkrywanie naszego miasta?

Odkrywaj tajemnice naszego miasta! / fot. archiwum Gamescape

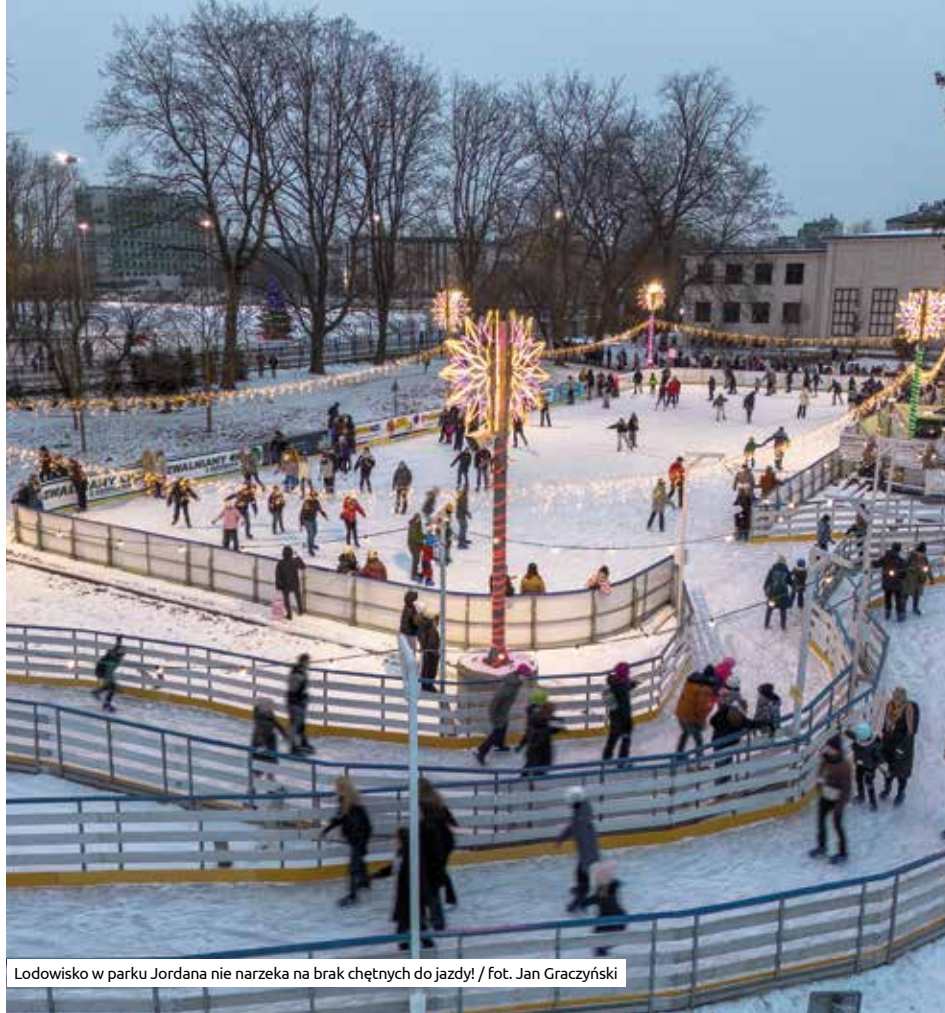
Jeśli waszą reakcją na to pytanie było: „Wchodzę w to!”, to mamy świetną wiadomość, ponieważ właśnie taką propozycję składa nam Gamescape. Gra „Christmas Adventures and The Magic Potion” wykorzystuje rozszerzoną rzeczywistość (augmented reality, AR) i podczas 90-minutowej przygody oferuje: 28 atrakcji turystycznych i ciekawostek na temat małopolskich tradycji, 14 wciągających zagadek oraz wyzwania, a także... magiczny napój! Trasa o długości 2,5 km prowadzi przez najbardziej urokliwe zakątki krakowskiego Starego Miasta. Gra dostępna jest zarówno w języku polskim, jak i angielskim.

– Chcemy pokazać każdemu, kto odwiedzi nasze piękne miasto, że Kraków potrafi łączyć historię z nowoczesnością. Na przykład rozszerzona rzeczywistość pozwala nam pokazać jego tradycje zupełnie inaczej, dodaje tej szczypty magii, która nam towarzyszy od momentu, kiedy zapalają się pierwsze iluminacje. Świąteczna gra miejska to nie tylko zwiedzanie, to interaktywne doświadczenie, które angażuje uczestników w odkrywanie tradycji Krakowa i Małopolski – wyjaśnia Patrycja Curyło z Gamescape, twórczyni gry.

Rezerwacje są dostępne dla większych grup. Chętnych zapraszamy do napisania na adres: hello@escapecity.pl.

Ale to nie wszystko! Gamescape oferuje również inne atrakcje, np. sezonowy escape room „Operacja Prezentowy Zrzut” albo wirtualne pokoje zagadek w różnym stylu. To i jeszcze więcej znaleźć można na: gamescape.pl.

Lodowisko w parku Jordana nie narzeka na brak chętnych do jazdy! / fot. Jan Graczyński

Ćwiczmy piruety!

Joanna Korta

Bez względu na to, czy to będą naturalnie białe i mroźne ferie, czy też nie, ślizgać można się przynajmniej w kilku specjalnie do tego przygotowanych miejscach. Sprawdź, gdzie postawisz swoje pierwsze kroki na lodzie albo gdzie będziesz szlifować posiadane już umiejętności.

Wypożyczalnia pełna sprzętu i 800 m kw. śliskiej powierzchni czekają przed Nowohuckim Centrum Kultury. Lodowisko jest czynne od poniedziałku do piątku w godz. 13.00–20.30, a w weekendy, ferie zimowe i dni wolne od pracy w godz. 9.00–20.00. Za 45 minut ślizgania się zapłacimy 12 zł. Wypożyczenie kasku / łyżew / pingwinka to koszt 12 zł, a kaucja za wypożyczenie łyżew wynosi 50 zł. Lodowisko powstało dzięki finansowemu zaangażowaniu budżetu miasta Krakowa, przy wsparciu Zarządu Infrastruktury Sportowej w Krakowie.

Tafla o powierzchni 1200 m kw., alejka lodowa o długości 360 m oraz mająca 400 m kw. tafla dla dzieci to oferta parku Jordana. Za 90 minut jazdy bez zniżek zapłacimy 29 zł, ale są też bilety ulgowe (24 zł) i rodzinne. Tutaj też możemy pojawić się bez

własnego sprzętu i wypożyczyć go na miejscu, możemy również naostrzyć posiadane łyżwy. Lodowisko działa w godzinach 9.00–21.00, a w piątek i sobotę godzinę dłużej.

Pod chmurką można pojeździć także na pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego – na lodowisku zlokalizowanym przed budynkiem galerii handlowej, w godzinach jej otwarcia. Na tych, którzy wolą jazdę pod dachem, czeka lodowisko im. Adama „Rocha” Kowalskiego przy ul. Siedleckiego 7 w Krakowie. To nie lada gratka zwłaszcza dla kibiców sportowych – to tutaj rozgrywane są mecze Polskiej Hokej Ligi! Terminy ślizgawek można znaleźć na stronie: cracovia-hokej.pl/ślizgawki. Sprzedaż biletów rozpoczyna się na godzinę przed daną ślizgawką. Za 90 minut jazdy zapłacimy 25 zł (bilet normalny) i 20 zł (bilet ulgowy). Można też wykupić wstęp na 60 minut za odpowiednio 20 i 15 zł.

Zagraj w CURLING W KRAKOWIE!

ZAREZERWUJ SWÓJ TERMIN
JUŻ DZIŚ!

CURLINGWKRAKOWIE.PL

WYDARZENIA
W **TAURON ARENIE KRAKÓW**
- BĄDŹ NA BIEŻĄCO!

[CURLINGWKRAKOWIE](https://www.facebook.com/CURLINGWKRAKOWIE)

[@CURLINGWKRAKOWIE](https://www.instagram.com/CURLINGWKRAKOWIE)

CURLING
w Krakowie

CZEŚĆ! HI! BUENOS DIAS! BONJOUR! CIAO! AHOJ!

Witajcie w roku 2025!

Jak bawiliście się w sylwestra? Ja bawiłem się doskonale, ponieważ odwiedziła mnie moja rodzina. Zgodnie z tradycją smokorożków o północy zebraliśmy się w Kręgu Przyjaźni, życząc sobie więcej blasku każdego dnia, nowych przygód oraz niekończącej się miłości. Tego samego życzę również wam!

MATEMATYCZNA ZAGADKA

Mam dla was matematyczną zagadkę! Policzcie, ile smokorożków, czyli moich ulubionych ciastek, upiekła smocza ciocia.

Na pierwszym talerzu leży 8 ciastek.

Na drugim talerzu jest o 5 ciastek więcej niż na pierwszym.

Na trzecim talerzu leży dwa razy więcej ciastek niż na drugim talerzu.

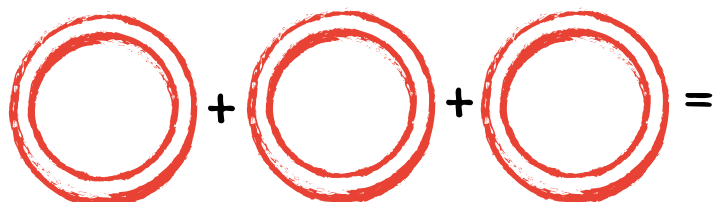
Zadanie dla was:

Narysujcie smokorożki na talerzach zgodnie z podanymi informacjami.

Policzcie, ile ciastek znajduje się na każdym talerzu.

Dodajcie wszystkie ciasteczka razem.

Ile smokorożków upiekła smocza ciocia?

JUŻ WIEM!

Wczoraj smocza ciocia wytłumaczyła mi, że budżet miasta to plan, w którym zapisane są wszystkie pieniądze potrzebne na ważne rzeczy, takie jak szkoły i przedszkola, parki, place zabaw, zieleń czy szpitale. Te pieniądze pochodzą z podatków, które płać mieszkańcy.

Jeśli macie kieszonkowe, to też musicie zdecydować, na co je wydacie. To właśnie oznacza mądre planowanie wydatków – dokładnie tak samo działa budżet miasta!

SMOKOPEDIA

MINCERZ – osoba, która zajmuje się produkcją monet. W dawnych czasach mincerze ręcznie wybijali monety, używając specjalnych stempli i młotków. Spoczywała na nich ogromna odpowiedzialność, ponieważ od jakości ich pracy zależała wartość i autentyczność pieniędzy.

MENNICA – miejsce, w którym produkuje się monety. Mennice działały w wielu miastach w Polsce, w tym w Krakowie, gdzie funkcjonowała mennica krakowska. Bito tam monety na potrzeby państwa, a także handlu międzynarodowego.

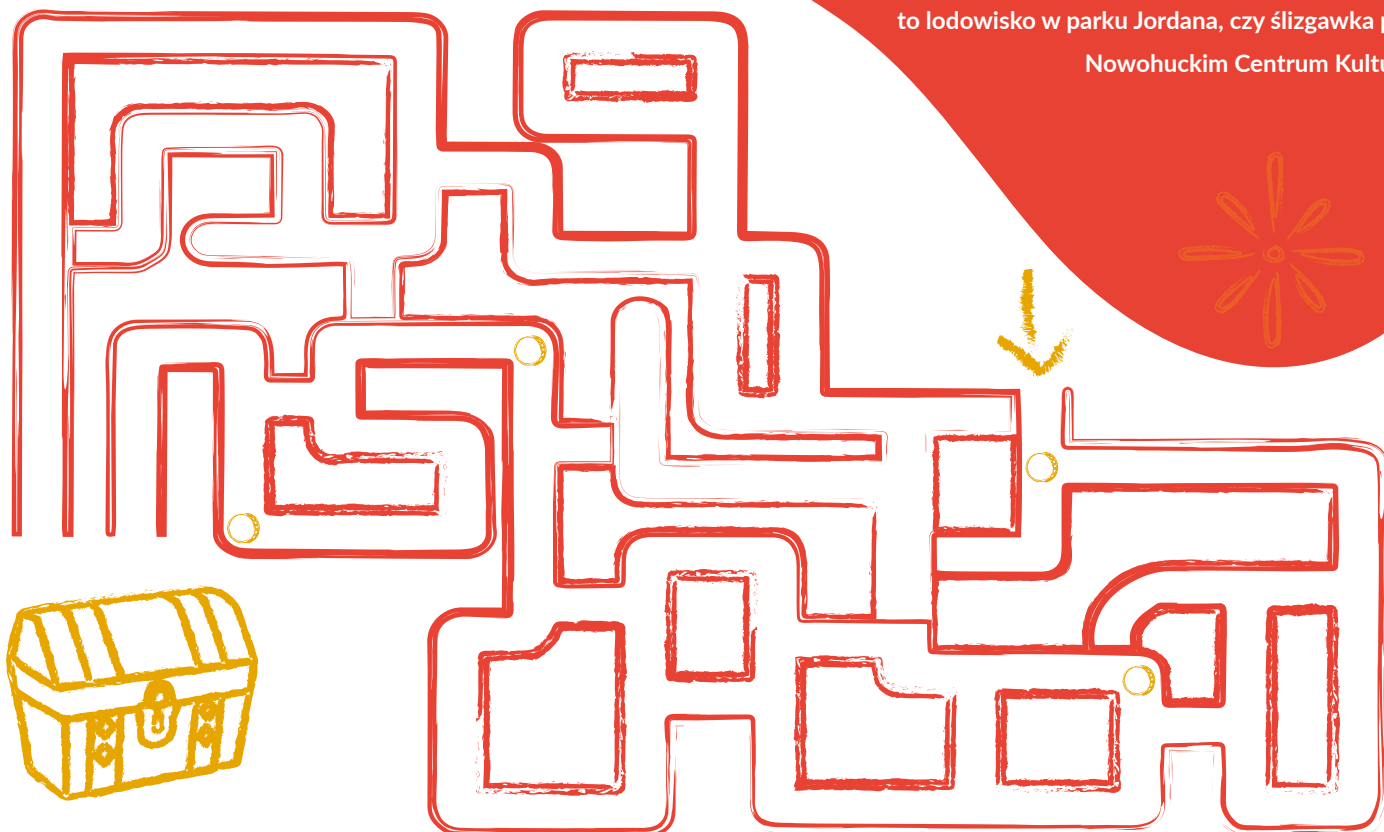

LABIRYNT

Przejdźcie przez labirynt i zdobądźcie skarb!

Waszym zadaniem jest pokonać labirynt, przez który można dotrzeć do skarbcza pełnego złota. To nie wszystko! Zbierajcie monety, które znajdziecie na swojej drodze.

Powodzenia!

POMYSŁ-Ł-WNİK

Ferie już za kilka dni, a ja wciąż nie wiem, co wybrać z bogatej oferty warsztatów i półkolonii zimowych. Krakowskie instytucje przygotowały mnóstwo ciekawych propozycji zarówno dla najmłodszych, jak i dla starszych mieszkańców miasta. Jestem przekonany, że nikt nie będzie się nudził podczas ferii! Ja na pewno planuję wybrać się na łyżwy, tylko jeszcze nie wiem, czy będzie to lodowisko w parku Jordana, czy ślizgawka pod Nowohuckim Centrum Kultury!

Książkowe polecanki dla dzieci i młodzieży

Anna Szczerbowska

Dzieciom i młodzieży można polecać lektury do czytania wedle różnych kryteriów. Jednym z nich jest otrzymanie Nagrody Żółtej Ciżemki, która co roku honoruje najpiękniejsze i najbardziej wartościowe polskie książki adresowane do młodszych czytelników.

Fundatorem Nagrody jest Prezydent Miasta Krakowa, a o wyborze laureatów decyduje kapituła pod przewodnictwem prof. Katarzyny Wądołny-Tatar. Zwycięzczyńami tegorocznej edycji zostały pisarka Justyna Bednarek oraz ilustratorka Nika Jaworowska-Duchlińska, autorki książki „Hip, hip, kura!” wydanej nakładem Wydawnictwa Światlik.

Kapituła swoimi wyborami podpowiada rodzicom, które pozycje są warte polecenia ich latoroślom i po które warto sięgnąć. Poniżej prezentujemy wykaz książek rekomendowanych przez ekspertów.

Tytuły nominowane w VIII edycji Nagrody Żółtej Ciżemki:

- Anouk Herman, „Nigdy nie będziesz szło samo”, 2023,
- Ewa Solarz, „Ziemianie”, ilustracje Robert Czajka, 2023,
- Marcin Szczygielski, „Zbójcekie nasienie”, ilustracje Marcin Szczygielski, 2023,
- Monika Wróbel-Lutz, „Stworzenia do polichenia”, ilustracje Kasia Fryza, 2023.

Kapituła Nagrody Żółtej Ciżemki poleca także kilkanaście innych tytułów:

- Anna Augustyniak, „Kałużysko”, ilustracje Katarzyna Augustyniak,
- Justyna Bednarek, „Cuda nad Rospudą i inne bajki ludowe. Podlasie i Suwalszczyzna”, ilustracje Maciej Szymanowicz,
- Przemek Corso, „Lato w Białej Dolinie”, ilustracje Marcelina Misztal,

- Artur Gębka, „Ten Pan”, ilustracje Natalia Chirkowska,
  - Joanna Gusztá, „Nie tylko place zabaw”, ilustracje Przemysław Liput,
  - Marta Guśniowska, „Niedźwładek”, ilustracje Ewa Poklewska-Kozietto,
  - Lidka Iwanowska-Szymańska, „Rycerz Jan, królewna Kasia i smok”, ilustracje Nika Jaworowska-Duchlińska,
  - Roksana Jędrzejewska-Wróbel, „Kije samobije: baśń o pewności siebie”, ilustracje Marianna Oklejak,
  - Anna Kaźmierak, „Gdzie ty jesteś, koguciku?”, ilustracje Anna Kaźmierak,
  - Adam Mirek, „Bebechy, czyli ciało człowieka pod lupą”, ilustracje Kasia Ceraży,
  - Marianna Oklejak, „Tam i z powrotem: opowieści jaskótek”, ilustracje Marianna Oklejak,
  - Michał Rusinek, „Szalik. O Wisławie Szymborskiej dla dzieci”, ilustracje Joanna Rusinek,
  - Dionisios Sturis, „Kalá, kalá. Grecja dla dociekliwych”, ilustracje Dominika Czerniak-Chojnacka,
  - Katarzyna Wasilkowska, „Ryś miasta”, ilustracje Maciej Szymanowicz,
  - Łukasz Wierzbicki, „Co hrabia porabia? Listy spod Góry Kościuszki”, ilustracje Marianna Oklejak.
- Szczegółowe informacje o książkach są dostępne na facebookowym profilu Nagrody Żółtej Ciżemki. Do 31 stycznia 2025 r. można przysyłać propozycje książek do IX edycji Nagrody. Powinny to być pozycje wydane po raz pierwszy w 2024 r. Propozycje może składać każdy – zarówno osoby indywidualne, jak i wydawnictwa. Jedna osoba może polecać tylko jedną książkę, zaś wydawca może zgłosić do pięciu tytułów.

FERIE z Krakowską Kartą Rodzinną

Zapraszamy dzieci i młodzież posiadających Krakowską Kartę Rodzinną do skorzystania z przygotowanej oferty: rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej.

Szczegółowe informacje:
www.kkr.krakow.pl | 12 616 51 25

Zajezdnia tramwajowa Podgórze / fot. archiwum MPK

Co skrywają mury zajezdni?

Joanna Korta

Obecnie mamy ich pięć – dwie zajezdnie tramwajowe i trzy autobusowe. Ale w przyszłości z pewnością będą musiały powstać nowe, bo flota Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Krakowie ciągle się powiększa i trzeba o nią należycie dbać. I nie chodzi tu tylko o to, by pojazdy można było bezpiecznie parkować, ale także o to, by właściwie je przygotować do wyjazdu na trasy.

Najstarszą zajezdnią jest ta w Podgórzu – otwarto ją w 1939 r., kiedy do eksploatacji wprowadzano wagony produkcji Sanockiej Fabryki Wagonów. Z kolei największe zajezdnie to te w Nowej Hucie (tramwajowa) i na Woli Duchackiej (autobusowa).

Zajezdnie tramwajowe i autobusowe to nie tylko „sypialnie” dla pojazdów komunikacji zbiorowej, ale też miejsca niezwykle ważne dla jej sprawnego funkcjonowania. W zajezdniach światło nigdy nie gaśnie – coś dzieje się tam przez całą dobę, siedem dni w tygodniu, także w święta. A pracy przy prawie 650 autobusach i 363 tramwajach mało nie jest.

Czyste i bezpieczne

– W zajezdniach pojazdy przechodzą codzienne przeglądy. Wszystkie są wtedy myte i sprzątane. Odbывается to każdej nocy, bez wyjątku, również w dni wolne i świąteczne. Tabor MPK narażony jest na przeróżne zabrudzenia, co ma bezpośredni związek z jego intensywną eksploatacją – wyjaśnia Lilianna Jakiel z krakowskiego MPK i dodaje, że sprzątanie pojazdów obejmuje czyszczenie takich elementów jak siedzenia, podłogi, poręcze i uchwyty. Przed wyjazdem na linię motorniczy/kierowca autobusu sprawdza też ogólny stan pojazdu, zwracając uwagę na wszelkie uszkodzenia, wycieki czy inne nieprawidłowości. Kontroluje także oświetlenie zewnętrzne i wewnętrzne oraz sprawdza hamulce. – Przegląd techniczny tramwaju czy autobusu oraz codzienna obsługa na stacji są procesami kluczowymi dla bezpieczeństwa i sprawności taboru – dodaje

Jakiel. Dbają o to mistrzowie: blacharze, mechanicy napraw pojazdów, diagnosty samochodowi, elektromechanicy pojazdów i elektronicy. Zajezdnie pracują na okrągło również dlatego, by w przypadku awarii pojazdu znajdującego się na trasie móc na polecenie Głównej Dyspozytorni Ruchu MPK wysłać pojazd rezerwowego. Podobne procedury stosowane są w razie wykolejenia się tramwaju lub wypadku, gdy wysyłane są również dźwig tramwajowy lub pogotowie autobusowe.

Duże zakupy

W 2024 r. krakowskie MPK ogłosiło przetarg na dostawę w formie leasingu 200 nowych autobusów wyposażonych w silniki spalinowe spełniające najwyższe normy ochrony środowiska. To pozwoli na wycofanie z ruchu najstarszych autobusów spalinowych krakowskiego przewoźnika. Kiedy więc zamówienie zostanie zrealizowane, mieszkańcy Krakowa będą przewozić tylko autobusy elektryczne, hybrydowe i te spełniające wymogi normy Euro 6.

Zajezdnia autobusowa Wola Duchacka / fot. archiwum MPK

Do tego dochodzą jeszcze zakupy tramwajowe. W sierpniu 2024 r. ogłoszono trzy przetargi na dostawę łącznie 90 nowych pojazdów. – Po dostawie tych wagonów z ruchu zostaną wycofane wszystkie tramwaje bez niskiej podłogi – dodaje Lilianna Jakiel.

Potrzebne zajezdnie

Czy nowe pojazdy pomieszczą się w istniejących zajezdniach? W najbliższym czasie planowane są prace w zajezdni tramwajowej w Podgórzu. Obejmą one budowę myjni w budynku stacji obsługi tramwajów, magazynu do składowania wózków jezdnych, akumulatorowni i garażu dla pogotowia technicznego, zbiornika przeciwpożarowego, a także przebudowę istniejącego budynku biurowo-warsztatowego oraz układu torowego i różnych sieci na terenie zajezdni. Zmieści się tam do 110 miejsc postojowych. – Została wykonana dokumentacja projektowa, wydano też prawomocną decyzję o pozwoleniu na budowę. W propozycji planów inwestycyjnych na 2025 r. jest uwzględniony pierwszy etap, tj. budowa podstacji trakcyjnej. Szacunkowy koszt przebudowy całego obszaru to ok. 190 mln zł netto – podkreśla przedstawicielka przewoźnika. Ponieważ Miasto planuje budowę kolejnych linii i połączeń tramwajowych, nie kończy to tematu miejsca w zajezdniach. W Podgórzu i Nowej Hucie zajmowane tereny zostały już maksymalnie zagospodarowane. Konieczny będzie zatem dalszy rozwój infrastruktury i budowa nowych zajezdni tramwajowych.

Kiedy zwiedzanie?

Dzieci mogą zwiedzać zajezdnie tramwajowe dwa razy w miesiącu w ramach

Akademii Młodego Krakowianina, a także z okazji Dnia Dziecka czy parady pojazdów. Z kolei zajezdnie autobusowe można obejrzeć przy okazji dostaw nowo zakupionych pojazdów czy w ramach dni otwartych zajezdni.

Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

9 grudnia

- Wizyta Tarasa Kuczmy, mera miasta Drohobycz
- Odświeżenie szopki krakowskiej „turystycznej” we wnęce, w której wróżyła Dzidzianna Solska, Rynek Główny, Sukiennice od strony ul. Brackiej

10 grudnia

- Wideokonferencja prezydentów miast Unii Metropolii Polskich
- Spotkanie z Rachel Launay, dyrektorką British Council w Polsce

11 grudnia

- Spotkanie pożegnalne z Markiem Brzezinskim, ambasadorem USA w Polsce

12 grudnia

- Spotkanie z dyrektorami miejskich instytucji kultury, Pałac Potockich, Rynek Główny
- Przedświąteczne spotkanie Prezydenta Miasta Krakowa ze służbami bezpieczeństwa i porządku publicznego. Wręczenie odznak Honoris Gratia zasłużonym przedstawicielom służb bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przekazanie 10 pojazdów służbowych Komendzie Miejskiej Policji, Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej i ochotniczemu strażom pożarnym, pl. Wielkiej Armii Napoleona
- Ławka Dialogu w Podgórzu, Klub Płaszów, ul. Gumńska

13 grudnia

- Otwarcie Forum Turystyki w Krakowie, Sala Obrad Rady Miasta Krakowa im. St. Wyspiańskiego

17 grudnia

- Uroczystość wręczenia Nagród Miasta Krakowa 2024, Nagrody Teatralnej im. Stanisława Wyspiańskiego 2024 oraz statuetek Mecenasów Kultury Krakowa 2023, Teatr Variété, ul. Grzegorzewska

18 grudnia

- Spotkanie świąteczne z radnymi miasta Krakowa, sala Lea i Kupiecka
- Sesja budżetowa, Sala Obrad Rady Miasta Krakowa

zdjęcia: Bogusław Świerkowski, Piotr Wojnarowski / UMK

- Świąteczne wydarzenie Biblioteki Kraków: Słowa z Krakowa (o świątecznych regionalizmach), ul. Królewska

19 grudnia

- Spotkanie świąteczne w Stowarzyszeniu Małych i Średnich Przedsiębiorstw Krak-Business, ul. Malborska
- Świąteczny Wieczór Małopolskiego Związku Pracodawców Lewiatan, ul. Jugowicka

21 grudnia

- Konferencja prasowa nt. rozwoju infrastruktury sportowej z udziałem ministra sportu i turystyki Sławomira Nitrasa i sekretarza stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki Ireneusza Rasia – miasto Kraków otrzymało 20 mln dofinansowania z Ministerstwa Sportu na budowę nowej hali sportowej KS Wanda, hala KS Wanda, ul. Odmogile
- „90. Krakowska Lekcja Śpiewania. Kolędy do śpiewania po domach” oraz spotkanie władarzy miasta z mieszkańcami i gośćmi Krakowa i życzenia, Rynek Główny, scena pod Wieżą Ratuszową

23 grudnia

- Konferencja prasowa – oddanie do użytku drogi ekspresowej S7 od węzła Widoma do Krakowa oraz Północnej Obwodnicy Krakowa S52, Dziekanowice

2 stycznia

- Spotkanie z Elżbietą Penderecką oraz Andrzejem Gizą, dyrektorem Stowarzyszenia im. Ludwiga van Beethovena

7 stycznia

- Wpis do księgi kondolencyjnej w związku ze śmiercią 39. prezydenta Stanów Zjednoczonych Jamesa E. Cartera, ul. Stolarska

Zdrowym okiem w przyszłość

Tadeusz Mordarski

Eksperci alarmują: nasze oczy potrzebują przerw w intensywnej pracy, naturalnego światła i utrzymywania większej odległości od ekranów. W Krakowie ruszył program, który ma pomóc w diagnozowaniu wad wzroku u dzieci i zapobieganiu ich powstawaniu. Bo zdrowe oczy to zdrowa przyszłość.

Nie siedź tak blisko telewizora, bo ci się oczy popsują! Ten „kultowy” tekst padający z ust rodziców słyszeliśmy wielokrotnie. – Rodzice, którzy tak mówili, mieli rację. Im dalej siedziemy od ekranu, tym lepiej – komentuje dr n. med. Małgorzata Woś. – Lepiej jednak, by dzieci oglądały bajki na ekranie telewizora niż na komórce. Na świecie mamy teraz epidemię krótkowzroczności związaną przede wszystkim z dwoma czynnikami, których wpływ został naukowo udowodniony: to „praca z bliska”, a więc w niewielkiej odległości od ekranu komputera, tabletu czy smartfona, oraz praca w sztucznym oświetleniu – dodaje specjalistka w dziedzinie chorób oczu zajmująca się diagnostyką i leczeniem schorzeń okulistycznych. – Gdy byliśmy ludźmi pierwotnymi, biegaliśmy po lesie i rozglądaliśmy się na boki, czy nie atakuje nas jakieś zwierzę. Wówczas nasza gałka oczna była w miarę równo i dobrze wykształcona. Teraz, spędzając czas blisko ekranu, patrzymy w jednym kierunku, a nasze gałki oczne się wydłużają i to powoduje krótkowzroczność – mówi lekarka.

Zasada: 20-20-20

– Dobrze jest radzić, by odejść od komputera, ale jakoś uczyc się trzeba. A dziś przecież wszystko dzieje się „na ekranie” – zauważa 19-lletni Andrzej. Dr Woś odpowiada jednak, że na pewne rzeczy mamy wpływ i sami możemy wybrać lepsze rozwiązania. – Mamy przecież wybór, czy oglądać kolejny sezon serialu na telefonie, na telewizorze czy... w ogóle go nie oglądać. Mamy wpływ na to, czy robimy przerwy podczas pracy, czy też cały czas „gapimy się” w ekran, praktycznie niemal nie mrugając. Amerykanie mają zasadę 20-20-20: co 20 minut przez 20 sekund patrzą na odległość 20 stóp, czyli w dal. Warto o tym pamiętać. Podobnie jest ze sztucznym oświetleniem: należy zwrócić uwagę, by w nim przebywać jak najkrócej. Każde naturalne oświetlenie jest lepsze niż nawet najlepsze sztuczne. Co nie znaczy, że powinniśmy siedzieć pod drzewem w parku i... przeglądać komórkę – tłumaczy kierowniczka Oddziału Okulistycznego Szpitala Specjalistycznego

im. S. Żeromskiego w Krakowie. To właśnie specjaliści z tego szpitala są autorami realizowanego przez Miasto programu polityki zdrowotnej (PPZ) diagnozującego wady wzroku u dzieci.

Pandemia przyspieszyła problem

– Krótkowzroczność jest najczęściej diagnozowaną wadą wzroku u dzieci w Polsce. Pandemia COVID-19 i związany z nią lockdown oraz wprowadzenie nauki w trybie zdalnym wpłynęły na pogłębienie tego problemu. Ponadto wady wzroku postępują wraz z wiekiem, a niekorygowane mogą prowadzić do poważnych powikłań. Mając to na uwadze, Gmina wdrożyła program, którego celem jest zwiększenie skuteczności wczesnego wykrywania i diagnozowania wad wzroku, zwłaszcza krótkowzroczności – tłumaczy zastępczyni prezydenta Krakowa Maria Kłaman. Przewidziany na trzy lata program realizowany jest od stycznia 2024 r. wśród uczniów klas trzecich (dzieci w wieku 9–10 lat) samorządowych szkół podstawowych. Obecnie udział w tym PPZ bierze 56 szkół, do których uczęszcza blisko 5 tys. uczniów z klas trzecich. Liczba placówek może jednak się zwiększyć, bo cały czas prowadzony jest nabór. – Badanie jest całkowicie bezinwazyjne i rodzice chętnie wyrażają na nie zgodę. Dzięki profesjonalnemu przygotowaniu organizatora projektu po naszej stronie było tylko udostępnienie sali świetlicowej – mówi Angelika Mróz, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 126 w Krakowie. Do tej pory przebadano ponad 2 tys.

Dziecko przed ekranem

Zalecenia światowych ekspertów w dziedzinie okulistyki są jednoznaczne:

- dzieci w wieku do 2 lat w ogóle nie powinny mieć styczności z ekranami cyfrowymi,
- dzieci w wieku od 2 do 5 lat nie powinny spędzać przed ekranem więcej niż 20 minut dziennie,
- dzieci w wieku wczesnoszkolnym (6–10 lat) mogą spędzać przed ekranem komputera maksymalnie 60 minut dziennie,
- starsze dzieci i nastolatki mogą korzystać z urządzeń cyfrowych nie więcej niż 2 godz. dziennie.

dzieci, a u ponad 20 proc. z nich stwierdzono nieprawidłowości. Zostały one skierowane do drugiego etapu badań, czyli pogłębionej diagnostyki w Szpitalu im. S. Żeromskiego. – Program profilaktyki wzroku to strzał w dziesiątkę. Rodzice po badaniu dostają jego szczegółowe wyniki i wskazówki, co należy dalej zrobić, aby pogłębić diagnostykę. Uczniowie krakowskich szkół mogą patrzeć w przyszłość zdrowym okiem – podsumowuje dyrektor Mróz.

Więcej na temat wszystkich programów polityki zdrowotnej realizowanych w Krakowie można przeczytać w listopadowym numerze naszego dwutygodnika, z tytułem „Zdrowy Kraków” na okładce. Jego elektroniczna wersja dostępna jest na stronie: krakow.pl, w zakładce: Nasze miasto / Nasze media / Dwutygodnik KRAKÓW.PL.

fot. archiwum Freepick

Nowe parki w 2025 r.

Nie zwalnimy tempa. Przed nami pracowity rok. W różnych krakowskich dzielnicach już wkrótce pojawią się kolejne parki.

Wiosną spotkamy się na otwarciu parku Aleksandry Północ. Przestrzeń zachowała charakter parku leśnego. Mając na uwadze wartość tego obszaru jako korytarza ekologicznego i ostoi różnych gatunków zwierząt, wprowadzono tam strefy biocenotyczne będące zielonymi enklawami służącymi utrzymaniu i podnoszeniu różnorodności biologicznej. Ścieżki spacerowe poprowadzone zostały po istniejących przebiegach. Zaplanowano elementy małej architektury, tj. ławki, leżaki, hamaki, kosze na śmieci, tablice informacyjne. Pojawiło się też oświetlenie alejki łączącej dwa osiedla.

Już w ubiegłym roku rozpoczęliśmy prace w parkach Władysława Łokietka i Kurczaba. Dzielnice Krowodrza oraz Bieżanów-Prokocim zyskają kolejne miejsca rekreacji oraz

odpoczynku wśród zieleni. Zmieni się również parkowe otoczenie dworu Czeczów. Metamorfozę przejdą kolejne dwa nowohuckie podwórka – na osiedlach Hutniczym

oraz Ogrodowym. Miłośnicy aktywnego wypoczynku zyskają skatepark przy ul. Zbożowej, a na chwilę relaksu zaprosimy do właśnie powstających tężni solankowych.

Wspólnie z krakowianami będziemy również realizować zadania zgłoszone do budżetu obywatelskiego. Kolejny zielony rok przed nami! (AM)

Więcej zieleni na Rynku Głównym

Opracowane przez ekspertów z Politechniki Krakowskiej studium wykonalności oraz przedstawiona na jego podstawie koncepcja sadzenia drzew na Rynku Głównym zyskały pozytywną opinię konserwatora zabytków. To efekt realizacji projektu zgłoszonego do budżetu obywatelskiego pn. „Posadźmy drzewa na Rynku Głównym”.

Wstępnie wyznaczone zostały miejsca na sadzenie, m.in. przy kościele św. Wojciecha, w okolicach fontanny czy Wieży Ratuszowej. To tam mogą pojawić się robinie, klony czy wytypowane przez specjalistów lipy. To ważny moment w pracach nad projektem, który uzyskał rekordową liczbę głosów w BO. Na podstawie wspomnianej koncepcji opracowana zostanie dokumentacja projektowo-kosztorysowa, by móc złożyć wniosek o pozwolenie na budowę. Drzewa na rynku pojawią się najpóźniej wiosną 2026 r.

Krakowski Rynek Główny, należący do obszaru wpisanego na listę światowego dziedzictwa UNESCO, to przestrzeń wyjątkowa, dlatego wprowadzanie w niej zmian wymaga świadomych i odpowiedzialnych działań. Opisuje je unikatowe opracowanie będące podsumowaniem współpracy Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie ze specjalistami w tym zakresie. (AM)

Daj choince drugie życie

Do 2 lutego Zarząd Zieleni Miejskiej czeka na choinki mieszkańców Krakowa. Jak co roku drzewka donicowe można przywozić przez cały tydzień i o dowolnej godzinie na ul. Za Torem 22 oraz na stadion Hutnika przy ul. Ptaszyckiego 6.

Drzewka zostaną posadzone w krakowskich lasach i na uroczyskach. Nie zwlekajcie z tą decyzją. Im szybciej drzewko trafi do gruntu, tym większe szanse, że się prawidłowo przyjmie, zyskując drugie życie i służąc nam wszystkim. Każdego roku dzięki tej akcji sadzonych jest nawet kilkadziesiąt drzew iglastych.

Również w minionym roku do krakowskich mieszkań trafiły choinki odbierane z ZSM w zamian za karmę dla zwierząt z krakowskiego schroniska. Akcja „Przynieś smaka za świątecznego krzaka” cieszyła się ogromnym powodzeniem, a zgromadzone karma stanowiła realną pomoc dla bezdomnych zwierząt. Wspólnie można więcej. (AM)

Zagraj z nami

Beata Klejbuk-Goździalska

Życie to teatr, zagraj w naszym – tak intrygująco zaprasza do udziału w konkursie recytatorskim IX Prywatne Liceum Aktorskie przy ul. Brzozowej. Jeśli chciałbyś zmierzyć się ze współczesnym tekstem literackim i zaprezentować go na scenie – masz czas na zgłoszenie do 5 lutego. Może to początek aktorskiej przygody?

To nie jest zwykły konkurs recytatorski, lecz pretekst do tego, by spotkać się na scenie i porozmawiać z tymi, którzy na co dzień są związani z teatrem. – Nasza szkoła od lat współpracuje z reżyserami i aktorami krakowskich teatrów – mówi Dariusz Jania, dyrektor szkoły.

– To oni przygotowują naszych uczniów do spektakli i egzaminów w szkołach teatralnych – podkreśla dyrektor liceum, które kształci przyszłych aktorów już od ponad 30 lat. I wychodzi im to całkiem nieźle, co potwierdza Hanna Wójtóściszyn, absolwentka szkoły, a dziś aktorka Teatru Narodowego w Warszawie. – Szkoła dała mi doświadczenie, możliwość rozwijania się i pracy z osobami, które były aktywne w zawodzie. Mogłam uczyć się, słuchać, dzielić się swoimi myślami, a nawet nie zgadzać się z tym, czego mnie uczono, i proponować swój własny punkt widzenia – opowiada. – Przede wszystkim szkoła stworzyła bezpieczną przestrzeń do rozwijania się i dała mi poczucie, że jestem wspierana i że mogę rozmawiać o tym, czego potrzebuję i czego się boję.

O zawodzie aktora marzy wielu nastolatków, choć nie jest łatwo przetrwać się i opuścić własną strefę komfortu, by pokazać swoją wrażliwość. – Bycie aktorem nie polega na nauczaniu się i wygłoszeniu tekstu. Mamy opowiadać o świecie, a żeby to zrobić, trzeba się tego świata uczyć i go poznawać – mówi Hanna Wójtóściszyn.

fol. Jan Graczyński

Hanna Wójtóściszyn, absolwentka szkoły
/ fot. Bartek Warzecha

Dlatego konkurs jest świetną propozycją dla tych, którzy marzą, by stanąć na scenie i spróbować swoich sił. Organizatorzy gwarantują przyjazną atmosferę i profesjonalną ocenę wystąpienia.

Zgłoszenia do 5 lutego

Konkurs jest otwarty i przeznaczony dla ósmoklasistów oraz uczniów klas pierwszych szkół ponadpodstawowych. Każdy uczestnik prezentuje jeden tekst z dwóch kategorii: wybrany wiersz z XX bądź XXI w. albo fragment utworu dramatycznego z klasyki literatury polskiej lub światowej (np. twórczość Sofoklesa, Szekspira, Mickiewicza, Czechowa czy Mrożka). Recytacja powinna trwać do 5 minut.

Zgłoszenia można wysyłać na adres: 9liceum.konkurs@gmail.com. Wszystkie informacje o konkursie dostępne są na stronie liceum-aktorskie.pl oraz w mediach społecznościowych szkoły. Finał konkursu zaplanowano na 17 lutego.

Na koniec jeszcze porada od aktorki Teatru Narodowego: – Ucz się i czytaj, doświadcжай, inspiruj się. Bądź świadomy tego, co dzieje się wokół ciebie, bądź sobą i podążaj za swoją wrażliwością.

A my życzymy połamania nóg!

Rodzinny Kraków

Marzena Paszkot

Z końcem ubiegłego roku miało miejsce kilka ważnych wydarzeń związanych z polityką rodzinną Krakowa.

Pod koniec listopada w Teatrze im. J. Słowackiego odbyła się Gala Partnerów Programu Krakowskiej Karty Rodzinnej 3+ będąca formą podziękowania za działania na rzecz krakowskich rodzin wielodzietnych. Podczas Gali wręczono pamiątkowe statuetki i przyznano tytuł Partnera Roku 2024 Krakowskiej Karty Rodzinnej 3+.

W połowie grudnia odbyło się spotkanie mikołajkowo-integracyjne w ramach projektu Mecenasy Dziecięcych Talentów, podczas którego maluchy brały udział w ciekawych warsztatach. Była to też okazja do podziękowania mecenasom, dzięki którym Gmina Miejska Kraków wraz z Fundacją KDM i MOPS w Krakowie może wspierać młodych podopiecznych w rozwijaniu ich talentów.

Podczas grudniowego spotkania z przedstawicielami Klubów Rodziców z dziećmi do lat 3 przedstawiono wyniki ankiety „Rodzice mają głos”, omówiono też plan działania na nadchodzące miesiące. Z uwagi na to, że Kraków pretenduje do uzyskania tytułu Miasta Przyjaznego Dzieciom w ramach międzynarodowego programu koordynowanego przez UNICEF Polska, odbyło się także szkolenie na temat praw dziecka określonych w konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Plany na rok 2025

Przed nami kolejna edycja akcji „Zima z Krakowską Kartą Rodzinną”, w ramach której dzieciom i młodzieży z krakowskich rodzin wielodzietnych zostaną udostępnione bezpłatne bilety wstępu do wybranych miejsc rekreacji, sportu i kultury. Po więcej informacji zapraszamy na stronę: kkr.krakow.pl.

Z kolei na marzec zaplanowano organizację międzynarodowej konwencji Europejskiej Sieci Samorządów Przyjaznych Rodzinie przy współpracy z Europejską Konfederacją Dużych Rodzin. Konferencja „Zieleń dla rodzin” skupiać się będzie na tematach wzmacniania kapitału społecznego, ekologii i zrównoważonego rozwoju oraz lokalnego zaangażowania organizacji i biznesów wspierających rodziny.

Pomoc dla seniorów

W pierwszym numerze nowego roku przypominamy, z jakich programów oferowanych przez Miasto mogą korzystać krakowscy seniorzy.

Złota Rączka

Dzięki tej usłudze osoby powyżej 60. roku życia (w pierwszej kolejności samotne i niepełnosprawne) mogą otrzymać nieodpłatną pomoc w drobnych domowych naprawach – elektrycznych, hydraulicznych, ślusarskich, stolarskich czy malarskich. Zgłoszenia w celu potwierdzenia i umówienia wizyty przyjmowane są od poniedziałku do piątku w godz. 8.00–15.00 pod numerem tel. 12 616-78-14.

Szczegółowe informacje o usłudze można znaleźć na stronie: dlaseniora.krakow.pl.

Asystent dla seniorów 85+ i osób z niepełnosprawnościami 70+

Zgłoszeni do programu seniorzy otrzymują wsparcie asystentów, odwiedzających swoich podopiecznych w domach i towarzyszących im w wykonywaniu czynności dnia codziennego. W przypadku osób z niepełnosprawnościami należy zaznaczyć, iż zakres wsparcia asystenta nie obejmuje czynności związanych z pełnieniem opieki nad osobą zależną, w tym wykonywania czynności pielęgnacyjnych.

Uczestnicy projektu otrzymują możliwość korzystania z bezpłatnych usług asystenckich, realizowanych przez 7 dni w tygodniu w godz. 7.00–22.00 (w uzasadnionych przypadkach godziny usług mogą być zmienione). Limit wizyt u jednego beneficjenta to 50 godzin w kwartale.

Aby zgłosić się do programu, należy zadzwonić pod numer infolinii 533 161 063 w poniedziałek, czwartek lub piątek w godzinach 14.00–18.00. Liczba uczestników jest ograniczona, liczy się kolejność zgłoszeń.

Koperta życia

Akcja polegająca na umieszczeniu w specjalnie przygotowanych kopertach najważniejszych informacji m.in. o stanie zdrowia,

przyjmowanych lekach czy kontaktach do najbliższych skierowana jest do osób przewlekle chorych, starszych, samotnych. Pakiet z takimi informacjami powinien być przechowywany w lodówce.

Koperty życia można odbierać w następujących miejscach:

- Miejskie Centrum Informacji dla Seniorów, al. Daszyńskiego 19,
- Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, ul. Dekerta 24, segment B, pok. 4 lub 5.

PODOLOG dla seniorów 85+ i osób z niepełnosprawnościami 75+

W przypadku seniorów samodzielna pielęgnacja stóp może się okazać utrudniona lub wręcz niemożliwa. Podolog po wstępnym badaniu pacjenta wykonuje pedicure medyczny lub niezbędny zabieg podologiczny, np. usuwanie odcisków, modzelei, zabieg na wrastające paznokcie, leczenie zmian grzybiczych czy profilaktykę stopy cukrzycowej.

Konsultacje i zabiegi są bezpłatne i odbywają się w Centrum Rehabilitacji Znowu w Biegu (ul. Odrzańska 13/2).

Aby skorzystać z programu, należy zarejestrować się w Centrum Rehabilitacji Znowu w Biegu pod numerem tel. 609 915 005 od poniedziałku do piątku w godz. 10.00–14.00. Liczba zabiegów jest ograniczona, więc liczy się kolejność zgłoszeń.

Miejskie Centrum Informacji dla Seniorów zaprasza

Centrum mieści się przy ul. Daszyńskiego 19 i od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00–14.00 udziela wszelkich informacji dotyczących miejskich działań skierowanych do seniorów. Można tam zadzwonić: tel. 12 445-96-67, lub napisać e-mail na adres: informacja-senior@um.krakow.pl.

W Centrum można otrzymać bieżący numer naszego dwutygodnika, gazetę „Senior” czy Informator Krakowskiego Seniora. (BK-G)

 Kraków

**Sesje Rady Miasta
Krakowa
NA ŻYWO**

RMK Live - Magiczny Kraków (www.krakow.pl)

Krakowskie szopki niezmiennie od lat budzą zachwyt / fot. Jan Graczyński

Upadek i wzlot **krakowskiej szopki**

Michał Kozioł

„Starodawny specjalnie krakowskich żaków obyczaj obnoszenia podczas świąt Bożego Narodzenia szopki i śpiewania kolend [!], jest oddawna [!] przedmiotem prześladowań ze strony władz rosyjskich. Świeżo, jak nam donoszą, wydanem [!] zostało w Królestwie Polskim dla pogranicznych powiatów: rozporządzenie, aby ludzi pochodzących a trudniących się pokazywaniem szopki chociażby posiadali odpowiednie legitymacje [!], uważać za włóczęgów i jako takich surowo karać”.

„**Z**e »szopkarze« w ogóle w ostatnich czasach składają się z indywiduów wielce podejrzaney konduity, zaprzeczyć nie można, ale i owa drobiazgowość władz rosyjskich specjalne [!] dla takich osób wydających przepisy, nie jest zwykłą i bezwarunkowo wywołaną została z pobudek innej natury, aniżeli samo bezpieczeństwo i zapobieganie demoralizacji [!], jaką jest włóczęgostwo”.

Zacytowana wyżej notatka ukazała się na łamach „Nowej Reformy” 28 grudnia 1884 r. Nie od dziś wiadomo, że prasa lubi krytykować, ale trzeba przyznać, że uwaga o „podejrzaney konduicie” nie była całkowicie bezzasadna. Ambroży Grabowski, wielki znawca krakowskich tradycji, zanotował o „kolendowaniu” taką oto uwagę: „Zwyczaj ten wychodzi po trochu z używania, gdyż policja go zabrania i szopki zabiera, dlatego chłopcy z wielką ostrożnością obnoszą teraz szopkę z obawy, aby się nie dostać do kozy”.

Martwy zakaz

W listopadzie roku 1894 krakowska c.k. Dyrekcja Policji w porozumieniu z władzą duchowną i krakowskim magistratem formalnie zakazała „chodzenia po ulicach, miejscach i lokalach publicznych z Kolendą i jasełkami w czasie Świąt Bożego Narodzenia”. Rzecz jasna, zakaz okazał się nieskuteczny. W mieście funkcjonowało bowiem lobby szopkowe. Kolędników rodem z Krowodrzy i innych przedmieść zapraszano do pałaców arystokratów i do domów

profesorów uniwersytetu. Najwyżej cenione było zaproszenie do rezydencji hrabiów Potockich, czyli do pałacu Pod Baranami. W tej sytuacji nawet c.k. Dyrekcja Policji musiała pójść na kompromis. Kierownicy zespołów zostali tylko zobowiązani do uzyskania stosownego pisemnego zezwolenia. Tu trzeba wyjaśnić, że przed rokiem 1914 szanujące się zespoły kolędnicze nie pukały do przypadkowych drzwi. Kolędnicy ustawiali się na Rynku Głównym, na linii A–B, między wylotami ulic Szczepańskiej i św. Jana. Przytupując i zacierając ręce – bo zimy bywały wtedy siarczyste – czekali na zamówienie. Gdy zjawił się klient, szef zespołu zapisywał adres i godzinę. W ustalonym terminie kolędnicy zjawiali się, ustawiali szopkę i zaczęli przedstawienie. Po skończonym spektaklu inkasowali honorarium, życzyli dobrej nocy i wracali na Rynek.

Nieuczciwi kolędnicy

Rzecz jasna do centrum Krakowa wybierała się tylko elita krowoderskich i innych podmiejskich kolędników. Ci, którzy raczej nie mogli liczyć na zaproszenie do pałacu Pod Baranami albo do domu prof. Estreichera, uprawiali kolędnicze rzemiosło w swoich rodzinnych stronach. To właśnie o nich pisała pod koniec grudnia 1910 r. „Nowa Reforma”: „Od kilku dni wieczorami uganiają, bez zezwolenia policji, z szopkami i »osiołkami« po domach Krowodrzy i przyległych dzielnic wyrostki, dopuszczając się przytem [!] różnych wybryków. Wczoraj ekspozytura policji na Krowodrzy ▶

► przytrzymała dwie gromadki tych »kolędników«, wśród których byli znani złodzieje. Odstawiono ich wszystkich »pod telegraf«. Kilka dni później, już w styczniu 1911 r., zawsze skłonny do podawania sensacyjnych informacji „Ilustrowany Kurjer Codzienny” donosił: „Nieuczciwy »osiótek«. Wczoraj wieczorem na żądanie p. Jakuba Nytki przytrzymano i odstawiono do aresztów policyjnych 18-letniego »zucha krowoderskiego« Józefa W., który bawiąc z towarzyszami z »turonem« jako »osiótek« w domu p. Nytki skradł przy tej sposobności z komody srebrny zegarek i portmonetkę z 3 koronami”.

Ratujmy szopki!

Na kilka lat przed wybuchem II wojny światowej szopkarstwo krakowskie zaczęło przeżywać kryzys. Sprzedawano obok pomnika Adama Mickiewicza szopki, ale coraz częściej zaczęły pojawiać się jakieś dziwolągi w rodzaju Świętej Rodziny ulokowanej w grocie z masy papierowej. Należało bezwzględnie ratować tradycyjną krakowską szopkę. Lekarstwem okazał się „Konkurs na najpiękniejszą szopkę krakowską”, po raz pierwszy zorganizowany w 1937 r. Stało się to – jak donosił „Ilustrowany Kurjer Codzienny” – „Za chwałebną inicjatywą zasłużonych dla pielęgnowania tradycji [!] Krakowa dra Jerzego Dobrzyckiego i dyr. Kazimierza Witkiewicza”. Organizatorem konkursu był magistrat. „Sąd konkursowy” składał się z: kierownika Miejskiego Biura Propagandy Artystycznej dr. Jerzego Dobrzyckiego, redaktora Mariana Diensta-Dąbrowy, dyrektora Muzeum Etnograficznego prof. Tadeusza Seweryna, dyrektora krakowskiego Archiwum Ludwika Strojka oraz dyrektora Muzeum Przemysłowego Kazimierza Witkiewicza.

Nagrody ufundowało grono znacznych osób i firm, poczynając od prezydenta Mieczysława Kaplickiego, a kończąc na cukierni Polar z ul. Wiślniej, która jako „nagrody pocieszenia” przygotowała „święteczne struclę”.

Niewątpliwie konkurs był wielkim sukcesem. Zdaniem „IKC” jego „plon był nadzwyczaj bogaty, a przyzdyj [!] m. Krakowa spełniło chwalebny czyn, podniecając szopkarzy zarówno do pielęgnowania pięknego zwyczaju, jak i do podniesienia poziomu artystycznego, a przede wszystkim [!] utrzymania czystości stylu krakowskiej szopki”.

Reporter „IKC” mimo całego swojego entuzjazmu uznał za wskazane przytoczyć wypowiedź jednego z uczestników konkursu. Otóż ów szopkarz, a także i kolędnik, stwierdził, że „Za czasów Franz Josefa chodziliśmy po mieście z szopkami i kolendą [!] i dorobiliśmy się nawet pięknych kostiumów Heroda i śmierci, lecz dziś wszystko to leży na strychu. Nie śmiemy dziś wychodzić na ulicę, gdyż »władza« niema [!] szacunku ani dla anioła, ani dla diabła, ani dla rzymskich żołnierzy, lecz zaraz nas aresztuje i srogie grzywny ściąga! Kto chce z nas chodzić z kolendą [!], ten musi wykupić koncesję! Trzeba najmniej 40 zł zgóry [!] zapłacić, a niewiadomo [!] co nam tam dobrzy ludziska za nasz trud, za nasz śpiew i za naszą pracę dadzą”.

Trudno dziś, po prawie dziewięciu dziesięcioleciach, zweryfikować te narzekania szopkarza pamiętającego jeszcze dobre czasy panowania Najjaśniejszego Pana. Nie wiemy, czy rzeczywiście „kolędnicza” opłata wynosiła aż 40 zł. Wiemy natomiast, że pierwszą nagrodą w konkursie było 80 zł.

Kalendarium krakowskie

15 stycznia 1990

„Poseł Stow. »Pax« Eugeniusz Brzeziński zaprasza na dzisiejszy dyżur poselski od godz. 14 w lokalu Stowarzyszenia przy ul. Garbarskiej 9”.

16 stycznia 1921

W „IKC” ogłoszenie: „Oster Jan poszukuje »Chrzestnej matki«, Adres: D-two 6 p.p. Poczta polowa nr 27”.

17 stycznia 1904

Ujęto Michała K., bezdomnego i bezrobotnego, który w szynku Benjamina Pencaka dokonał kradzieży „suchego śledzia, 2 par kiełbasek i wysuszonej kiełbasy”.

18 stycznia 1908

Aresztowano Jędrzeja Sz. i Franciszka R., którzy ukradli w jednym ze sklepów przy Małym Rynku kilka butelek wódki. Przytapani na gorącym uczynku Sz. i R. „powędrowali pod telegraf”.

19 stycznia 1946

„Młodzież akademicka postanowiła wspomagać akcję Pomocy Zimowej”.

21 stycznia 1920

„Za handel walutą aresztowano na »czarnej giełdzie« Jankiela M. oraz Arona W.”.

22 stycznia 1946

„W czasie manipulowania przy zapalniku pocisku artyleryjskiego Mieczysław K. doznał urwania ręki”.

23 stycznia 1883

„Posiedzenie Rady miejskiej poświęcone było wyłącznie sprawie obchodu pamiątki odsieczy wiedeńskiej”.

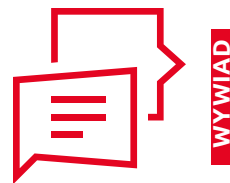
24 stycznia 1883

„Podczas balu mickiewiczowskiego w sali Hotelu Saskiego kilka z pań po wypiciu limonady podległo napadom mdłości”.

Tomasz Marzec

dyrektor Zarządu Infrastruktury Sportowej (od 1 października 2024); ukończył Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu; posiada kilkanaście lat doświadczenia w zarządzaniu projektami infrastrukturalnymi, w znacznej mierze w sektorze sportowym; wcześniej związany z klubem piłkarskim Wisła Płock, w którym zaczynał jako specjalista ds. marketingu, następnie był tam kierownikiem, dyrektorem, wiceprezesem, a od lipca 2020 do czerwca 2023 r. pełnił funkcję prezesa zarządu; pracował także jako dyrektor działu sprzedaży w ARP E-Vehicles Sp. z o.o.

Nowe otwarcie w krakowskim sporcie

Powszechny dostęp do obiektów sportowych, budowa nowej hali, otwartość na rozmowy z klubami, współpraca z prywatnymi inwestorami, ściągnięcie do Krakowa nowych imprez czy rozwiązanie problemu stadionu Wisły – to priorytety dla nowego dyrektora Zarządu Infrastruktury Sportowej Tomasza Marca. Rozmawiał z nim Tadeusz Mordarski.

Co Pan sądzi o zarządzaniu infrastrukturą sportową w Krakowie po trzech miesiącach na dyrektorskim stanowisku?

Tomasz Marzec: Obiektów sportowych w Krakowie jest bardzo dużo. Większość z nich jest w bardzo dobrym stanie i jest też dobrze zarządzana. Mam kilka uwag, natomiast znaczną część tych rzeczy jesteśmy w stanie poprawić po rozmowach z operatorami. Kluczowe jest zaktualizowanie niektórych umów tak, by zdecydowanie zwiększyć dostępność obiektów dla mieszkańców, co nastąpi już od lipca. Na stronie ZIS powstanie baza wszystkich miejskich obiektów sportowych z podziałem na dzielnice, danymi teleadresowymi i informacjami o dostępności. Dzięki temu unikniemy sytuacji, że ktoś chce skorzystać z boiska, a na miejscu zastaje zamkniętą furtkę.

Czy Kraków potrzebuje nowych obiektów, czy może lepszego zarządzania tymi, które już mamy?

TM: Widzimy pewne braki boisk, basenów, lodowisk czy miejsc do rekreacji w niektórych dzielnicach. W Krakowie nie ma też hali na ok. 3 tys. miejsc, która byłaby czymś pośrednim między TAURON Areną a halami Hutnika czy Cracovii. Przez to nie ma u nas halowych rozgrywek ligowych na najwyższym poziomie w takich dyscyplinach jak koszykówka, piłka ręczna czy siatkówka. Taka hala musi powstać i mam nadzieję, że stanie się to w najbliższych kilku latach. Planujemy ją wybudować przy stadionie Wandy w Nowej Hucie. Inną spektakularną inwestycją, której realizacja już się zaczęła, jest nowoczesny kompleks basenowy Clepardii, który będzie naszą wizytówką w całej Europie.

Jaką rolę przewiduje Pan dla inwestorów prywatnych?

TM: Pierwsza kwestia związana jest ze sponsorami tytularnymi obiektów, bo obecnie ani stadion Wisły, ani hala Cracovii takiego partnera nie mają. Jest to bardzo istotne pod kątem utrzymania danego obiektu. Druga sprawa to inicjatywy prywatnych inwestorów dotyczące nowych obiektów. W tym zakresie także jesteśmy otwarci i inwestorzy mają zielone światło. Czekamy więc na koncepcje budowy lub remontu infrastruktury sportowej i zastanowimy się, jak te projekty wdrożyć. Główna zasada jest taka, że obiekty muszą być dostępne dla mieszkańców, czyli nie mogą być wyłącznie komercyjne.

Do tej pory kulą u nogi był wspomniany przez Pana stadion przy Reymonta. Czy to się zmieni?

TM: Jestem przekonany, że już bieżący, a na pewno przyszły, rok pokaże, że można wykorzystać ten stadion nie tylko do rozgrywania meczów piłkarskich, ale także do organizacji eventów pozasportowych. Mamy na to plan, prowadzimy rozmowy z firmami, by przenieśli niektóre wydarzenia na stadion Wisły. To znakomicie zlokalizowany obiekt, z dogodnym parkingiem. Stworzyliśmy ofertę dotyczącą różnych przestrzeni i zachęcamy do organizacji tam wydarzeń. To pomoże skomercjalizować obiekt i sprawi, że koszty utrzymania ponoszone przez Miasto zostaną znacznie ograniczone.

Zauważalnie zmienia się także polityka w zakresie organizacji przez Kraków wielkich wydarzeń sportowych. Wiemy już, że w tym roku do Krakowa nie zawita kolarski wyścig z cyklu

Tour de Pologne, ale odbędą się m.in. znane na całym świecie zawody triathlonowe Ironman czy puchar świata we wspinaczce sportowej z udziałem Aleksandry Mirosław.

TM: Każdą imprezę traktujemy indywidualnie i weryfikujemy pod kątem liczby uczestników, zainteresowania kibiców i wartości dodanej dla miasta. Na tej podstawie podejmujemy decyzje, czy chcemy ją u nas gościć, czy nie. Na pewno chcemy przyciągać nowe, stąd wspomniany Ironman i wspinaczka. Zainteresowanie tymi dyscyplinami na całym świecie rośnie i takich imprez szukamy. Każde wydarzenie musi przynosić miastu korzyści sportowe, turystyczne i gospodarcze – by korzystali na tym lokalni przedsiębiorcy. Dziś na wydarzenie sportowe nie przyjeżdżają już sami jego uczestnicy, ale z reguły zabierają oni ze sobą rodziny i znajomych, a to nakręca gospodarkę. Zależy nam na imprezach masowych z dużą liczbą uczestników oraz na tym, by organizator pokazał to, co dzieje się w Krakowie, czyli np. różne atrakcje czy też aktywność klubów z naszego miasta w danej dyscyplinie.

Do tej pory powstałym 16 lat temu ZIS zarządzał jeden człowiek. Pan jest drugą osobą na stanowisku dyrektora tej jednostki. Co się zmieni dla przeciętnego krakowianina?

TM: Patrzymy w przyszłość i działamy z pełnym zaangażowaniem, by jeszcze lepiej odpowiadać na potrzeby mieszkańców i klubów sportowych. Staramy się być otwarci na ich propozycje. Naszym celem jest aktywnie wstuchiwać się w potrzeby krakowian i wprowadzać rozwiązania, które będą wspierać ich pomysły oraz codzienne życie w mieście.

Rywalizacja przy stole

Tadeusz Mordarski

Łączy pokolenia, rozwija refleks i sprawność, a przy tym jest świetną formą rozrywki, a nawet... rehabilitacji. W tenisa stołowego grają w Krakowie tysiące osób. – Jest tylu chętnych, że na niektórych moich zajęciach brakuje miejsca na dostawienie kolejnych stołów – mówi wybitna tenisistka, a obecnie trenerka Jolanta Szatko-Nowak. Grają wszyscy: dzieci, młodzież, seniorzy.

Nie ma lepszej formy spędzania wolnego czasu – uważa Michał, z którym rozmawialiśmy na jednym z treningów. – W młodości grałem jako zawodnik w rozgrywkach ligowych. Teraz odbijam już tylko amatorsko, dwa razy w tygodniu. Traktuję to jako formę ruchu i rywalizacji z kolegami – dodaje. Nic dziwnego, bo tenisa stołowego poprawia szybkość, koordynację, koncentrację, a przy tym pozwala spalić kalorie.

Wiodący ośrodek

W Krakowie nie brakuje miejsc do gry w tenisa stołowego. Są tu dziesiątki klubów sportowych, w których można poodbijać piłeczkę wyłącznie amatorsko lub – jeśli ktoś myśli o tej dyscyplinie bardziej profesjonalnie – sprawdzić swoje umiejętności w sportowej rywalizacji podczas turniejów i meczów ligowych. Wykaz klubów oraz informacje o zawodach można znaleźć m.in. na stronie Krakowskiego Okręgowego Związku Tenisa Stołowego: kozts.pl. – Kraków jest wiodącym ośrodkiem tenisa stołowego w Polsce – uważa Wojciech Biernat, prezes KOZTS. – Na Bronowiance jest

centrum szkolenia dla kobiet, brakuje nam jeszcze podobnego centrum dla mężczyzn, by zatrzymać u nas najlepszych zawodników – dodaje prezes.

Tenis stołowy na Igrzyskach Europejskich w 2023 r. / fot. Jan Graczyński

Dla niepełnosprawnych

Swoje treningi mają także zawodnicy niepełnosprawni (w hali 100-lecia KS Cracovia przy ul. Focha). Odbywają się one regularnie od poniedziałku do czwartku. Na każdych zajęciach jest kilkanaście osób niepełnosprawnych ruchowo lub intelektualnie. – Dla nich to znakomita forma rehabilitacji – twierdzi Marta Smętek, trenerka kadry narodowej osób niepełnosprawnych, która na co dzień (razem z Marcinem Skrzypeckim, medalistą igrzysk paraolimpijskich) prowadzi Integracyjny Klub Sportowy „Start” Kraków. – Zapraszamy na zajęcia wszystkich niepełnosprawnych. Treningi przewidziane są dla grup profesjonalnych oraz rekreacyjnych – mówi trenerka i zachęca do kontaktu poprzez stronę: iksstart-krakow.pl.

Kraków na kartach historii

Obecnie Kraków jest stolicą kobiecego tenisa stołowego. Czołową drużyną w Polsce jest Bronowianka. Przy tym klubie stworzono także centrum szkoleniowe dla kobiet.

- Pierwsza wzmianka o ping-pongu w Polsce pojawiła się w „Kurierze Warszawskim” w 1901 r. Pierwsze okręgowe związki tenisa stołowego powołano 27 lat później w Krakowie i Łodzi. Polski Związek Tenisa Stołowego (PZTS) powstał w 1931 r.
- W październiku 1945 r. zwołano w Krakowie I Zjazd PZTS i reaktywowano Związek, którego siedziba mieściła się odtąd w Krakowie (przy ul. Wiślniej). To tutaj odbyły się pierwsze powojenne mistrzostwa Polski w tej dyscyplinie, w których drużynowo zwyciężyła Cracovia, a indywidualnie Władysław Gaj z Warszawy.
- W latach 40. i 50. XX w. Kraków był jednym z wiodących ośrodków tenisa stołowego w kraju. Pierwszy polski sukces na arenie

międzynarodowej w rozgrywkach kobiet to także zasługa krakowianki; Jolanta Szatko-Nowak (Wanda Nowa Huta) razem z Małgorzatą Urbańską (Włókniarz Łódź) zdobyły trzecie miejsce w grze podwójnej podczas mistrzostw Europy w 1980 r.

Mistrzowie Krakowa 2024

Aleksandra Nawrocka (wśród kobiet) i Krystian Galik (wśród mężczyzn) wygrali finałowe zawody turnieju tenisa stołowego Grand Prix o Mistrzostwo Krakowa 2024. Zawody odbyły się w grudniu w hali Bronowianki.

Piekielnie szybka gra

Zaczynałam w piwnicy, na normalnym, okrągłym stole, a prowizoryczną „siatkę” układaliśmy z książek. Tenis stołowy już dawno wyszedł ze świetlic i jest obecny wszędzie, nawet w przestrzeni miejskiej – mówi Jolanta Szatko-Nowak, wybitna polska tenisistka stołowa. Rozmawiał z nią Tadeusz Mordarski.

Czy są konkretne cechy charakteru lub umiejętności, które według Pani decydują o sukcesie w tenisie stołowym?

JS-N: Jest kilka rzeczy, a wśród nich bardzo ważny jest talent. Tenis stołowy to specyficzna, techniczna dyscyplina sportu. Jeśli chce się grać na wysokim poziomie, to trzeba trenować codziennie! Trzeba wykonywać tysiące powtórzeń: z backhandu, z forehandu. Należy regularnie ćwiczyć serwis, bo ten jest bardzo ważnym elementem gry. Trzeba naprawdę żmudnej, codziennej pracy. Jeśli ktoś trenuje dwa czy trzy razy w tygodniu, to nigdy nie będzie zawodowcem, a jedynie graczem rekreacyjnym. Gdy osiągałam swoje największe sukcesy, to trenowałam każdego dnia: w niedzielę, w święta, w sylwestra... A od tego czasu tenis stołowy jeszcze bardziej się rozwinął. Dziś to piekielnie szybka gra, w której trzeba się błyskawicznie przemieszczać na krótkim dystansie i równie błyskawicznie podejmować decyzje.

Jolanta Szatko-Nowak – jedna z najwybitniejszych polskich tenisistek stołowych, prowadzi zajęcia w klubie UKS „Jola” w SP nr 100 oraz w XXX LO / fot. archiwum prywatne

Zauważa Pani różnice między współczesnymi młodymi zawodnikami a tymi z Pani czasów?

JS-N: Oczywiście, że tak. Dzisiaj ludzie znacznie szybciej się zniechęcają. W tenisie stołowym bardzo wolno się robi postępy i są one okupione ciężką pracą i powtarzalnością, a młodym ludziom często brakuje cierpliwości.

Jakie rady daje Pani podopiecznym w chwilach zwątpienia?

JS-N: Najważniejsza brzmi, by się nie załamywać. Chwile zwątpienia są nieodłącznym elementem każdego sportu. Ja też miałam w karierze takie momenty, w których mówiłam sobie: dość. Ale, na szczęście, szybko mi przechodziło. Myślę, że kluczem jest to, aby się nie zrażać, bo ten sport wymaga wytrzymałości i cierpliwości. Raz się jest mistrzem świata, innym razem jest się „podwórkowcem”, ma na to wpływ wiele czynników, choćby samopoczucie, nastrój. Tym ważniejsze jest, by się nie poddawać.

fot. Jan Graczyński

taką prędkość może osiągnąć piłeczka do tenisa stołowego

Na świeżym powietrzu

W Krakowie coraz częściej stoły do ping-ponga stawiane są w przestrzeni miejskiej. – Często dostajemy sygnały od mieszkańców, że chcą, by taki stół się pojawił. Ostatnio zrobiliśmy tak np. w parku Złocień, gdzie podczas otwarcia odbyły się zawody tenisa stołowego na świeżym powietrzu – mówi Aleksandra Mikołaszek z Zarządu Zieleni Miejskiej. – Udowadniamy, że grać w tenisa stołowego może każdy i niemal wszędzie.

A w Krakowie są do tego szczególnie dobre warunki – podsumowuje Rafał, jeden z uczestników zawodów.

Przeczytaj cały wywiad:

Przed nami 12. Bieg Wielkich Serc

Dorota Łesyk

26 stycznia o godz. 12.00 wystartuje 12. Bieg Wielkich Serc – charytatywna impreza biegowa, która łączy pasję do sportu z możliwością wsparcia finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Orkiestrowe pomaganie przez bieganie po raz kolejny w Krakowie / fot. archiwum organizatora

Bieg, organizowany przez Hufiec ZHP Kraków-Podgórze oraz Sztab WOŚP #7702, przeznaczony jest zarówno dla doświadczonych biegaczy, jak i dla amatorów. Osoby zainteresowane udziałem w wydarzeniu mogą zapisywać się bez

pośrednio w biurze zawodów, które będzie otwarte od 24 do 26 stycznia.

Bieg Wielkich Serc zapoczątkowany został w 2011 r. z inicjatywy harcerzy działających na terenie krakowskiego Podgórza. Za organizację wydarzenia odpowiadają

wyłącznie wolontariusze, a całość opłat startowych przekazywana jest na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Ubiegłoroczna edycja pozwoliła zebrać rekordową kwotę 50 398,26 zł. Łącznie, od pierwszej edycji biegu, na konto WOŚP przekazano niemal 200 tys. zł. W tym roku zebrane środki zostaną przeznaczone na zakup nowoczesnego sprzętu diagnostycznego, który pomoże lekarzom w walce z nowotworami oraz ciężkimi chorobami hematologicznymi u dzieci.

Trasa biegu – 5 km pełnych emocji

Punkt startowy zlokalizowany jest na bulwarze Kurlandzkim przy moście Kotlarskim. Stamtąd biegacze ruszą w stronę mostu Piłsudskiego, aż do nawrotki przy podbiegu na kładkę Bernatka. Uczestnicy pobiegą bulwarem do stopnia wodnego Dąbie, by powrócić na metę w okolicach mostu Kotlarskiego.

Wydarzenia towarzyszące

Bieg Wielkich Serc to również okazja do współzawodnictwa i popularyzacji sportu wśród dzieci. Organizatorzy przygotowali cztery trasy dostosowane do możliwości najmłodszych biegaczy. Start pierwszej kategorii wiekowej odbędzie się na bulwarze Kurlandzkim, w okolicach Galerii Kazimierz, o godz. 11.15. Dorośli zainteresowani wsparciem Finału WOŚP mogą pod okiem profesjonalnego trenera wziąć udział w treningu nordic walkingu, który rozpocznie się o 10.45. Jest on przeznaczony wyłącznie dla osób pełnoletnich.

Szczegółowe informacje na temat dostępności miejsc i zapisów można znaleźć na fanpage'u biegu na Facebooku.

BIEGNIEMY DLA WOŚP!

Zapraszamy na kolejną edycję Biegu Wielkich Serc!

- bieg na 5 km
- trening nordic walking
- biegi dla dzieci

PATRONAT HONOROWY

Prezydent Miasta Krakowa
ALEKSANDER MISZAŁSKI

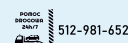
PATRONAT MEDIALNY

PARTNERZY I SPONSORZY

PATRONAT
PRZEWODNICZĄCEGO ZHP
I NACZELNICZKI ZHP

Akcja „Zima”

Mieszkańcy mogą przekazywać zgłoszenia o oblodzeniu i opadach, konieczności odśnieżania ulic i chodników do dyspozytorni akcji „Zima” mailowo (interwencje24h@mpo.krakow.pl) i telefonicznie (12 646-23-61) lub bezpośrednio do spółek i służb odpowiedzialnych za działanie w danym zakresie.

Ze względu na ochronę przyrody i dobro zwierząt służby utrzymujące tereny zielone mają zakaz stosowania soli. Odśnieżanie i odlodzenie odbywa się mechanicznie i ręcznie oraz przy użyciu piasku.

Jednocześnie przypominamy właścicielom, zarządom i użytkownikom nieruchomości (ze szczególnym uwzględnieniem obiektów tymczasowych oraz budynków wielkopowierzchniowych, jak np. hipermarkety, hale targowe i sportowe czy magazyny) o obowiązku usuwania śniegu z dachów i powstających sopli oraz odśnieżania chodników (zgodnie z art. 5, ust. 1, pkt. 4 Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach). Zalegający na dachach śnieg oraz powstające sople zagrażają życiu i zdrowiu przechodniów. Grube warstwy śniegu na dachach mogą także doprowadzić do katastrof budowlanych.

Do obowiązków właścicieli nieruchomości należy:

- niezwłoczne uprzątnięcie błota, śniegu, lodu z wydzielonej części drogi publicznej przeznaczonej dla ruchu pieszego – chodnika – położonej bezpośrednio przy granicy nieruchomości z wyjątkiem chodnika, na którym dopuszczony jest płatny postój lub parkowanie pojazdów samochodowych,
- niezwłoczne uprzątnięcie błota, śniegu, lodu z części nieruchomości udostępnionej do użytku publicznego,
- niezwłoczne usuwanie sopli i nawisów śniegu stwarzających zagrożenie dla przechodniów z budynków i ich części oraz urządzeń infrastruktury technicznej,
- przycinanie błota, śniegu, lodu na chodniku przy krawędzi jezdni z zachowaniem minimum 1 m od pnia drzewa, w sposób nie utrudniający ruchu pieszych i pojazdów. (red.)

Przydatne numery telefonów i adresy e-mail

- MPO – całodobowy numer telefonu: 12 646-23-61, e-mail: interwencje24h@mpo.krakow.pl
- Wodociągi Miasta Krakowa – całodobowe telefony: 994, 12 424-23-03, 12 422-92-05, 800 130 060, na bieżąco aktualizowana strona internetowa: wodociagi.krakow.pl
- MPK – całodobowe numery telefonów: 19 150, 12 254-13-00
- MPEC – całodobowe telefony: 993, 12 644-18-72, na bieżąco aktualizowana strona internetowa: mpec.krakow.pl
- Straż miejska – telefon alarmowy: 986
- ZDMK – całodobowy telefon: 12 616-75-55
- ZTP – 12 616-86-69
- ZZM – 12 201-02-42

 Kraków

SCENA DLA MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH TEATRU GROTESKA:

Męczeństwo i śmierć Marata:

17.01 (piątek) godz. 11:30

18.01 (sobota) godz. 19:00

Kandyd czyli Optymizm:

30.01 (czwartek) godz. 19:00

31.01 (piątek) godz. 19:00

Więcej szczegółów na stronie: www.groteska.pl

 Kraków**Teatr
Bagatela****Mikołaj Gogol**

Rewizor

reż. Mikołaj Grabowski

spektakle:
28–30 stycznia 2025 r.

TEATR „BAGATELA” IM. TADEUSZA BOYA-ŻELEŃSKIEGO – INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA